

**ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХАНГАЙ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ МАК
ЦЕМЕНТ ХХК-ИЙН “ШИРЭЭГИЙН ХӨНДИЙН ГӨЛТГӨНИЙН УУРХАЙН” 2025
ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН
ТАЙЛАН**

АШИГТ МАЛТМАЛ АШИГЛАЛТЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ДУГААР: MV-016898

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5830974

ХҮЛЭЭН АВСАН:

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР УУЛ УУРХАЙ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН

Б.НЯМТУЯА

ТАНИЛЦСАН:

УУРХАЙН ДАРГА

Т.ЦЭРЭНДАШ

ХЯНАСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ХЭСГИЙН

АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН

Э.БАТСАЙХАН

БОЛОВСРУУЛСАН:

ЭКОЛОГИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Б.Даваа".

Б.ДАВАА -2

Гарчиг

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	6
УУРХАЙН АШИГЛАЛТЫН ТЕХНОЛОГИ, АЖИЛЛАХ ГОРИМ	10
1. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	
27	
2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, ҮНДСЭН ҮР	
ДҮН.....	29
3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ	
БИЕЛЭЛТ.....	31
4.1 Тээврийн хэрэгслийн хурдыг хязгаарлах тэмдэг зааврыг мөрдөж ажиллах, замын тоос	
дарах усалгаа хийх	33
4.2 Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаарт хяналт тавьж, тэмдэг	
тэмдэглэгээг сайжруулах	34
4.3. Тээврийн машины бүтээлгийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих	35
4.4 Ногоон байгууламжын тарих ургуулах үйл ажиллагаа	36
4.5 Унд ахуй болон мод бут, ногоон байгууламжинд ашиглаж буй зөөврийн усыг бүртгэж	
зохистой хэрэглээнд хяналт тавих	36
4.6. Эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм тогтоох, хэвшүүлэх ойр орчныг цэвэрлэх, хог хаягдлаар	
бохирдуулахгүй байх	37
4.7. Шимт хөрсийг стандартын шаардлагын дагуу хадгалж, хамгаалах.....	37
4.8. ШТМ шингээх зориулалтын материалыг шаардлагатай газруудад бэлэн байлгах.....	37
4.9. ШТМ-ын асгаралтанд хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын	
талбайд саармагжуулах	38
4.10. Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, олгох, хяналт тавих	39
4.11. Ургамлан бүрхэвч, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга	
хэмжээний хэрэгжилт	39
4.12. Уурхайн шувуу ажиглалт, мониторинг	40
5. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ.....	41
5.1 Техникийн нөхөн сэргээлт.....	41
5.2 Биологийн нөхөн сэргээлт	42
6. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ	
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	44
6.1 Дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагаа	44
7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ	
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	45
8. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ	
БИЕЛЭЛТ.....	45

9. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	46
9.1. Осол эрсдэлийн тухай нийт ажилтны сургалт	47
9.2. Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгаанд хамрагдсан	47
9.3 Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, байгаль орчны хяналт мониторинг	48
9.4 Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах боломжит арга хэмжээ	49
9.5 ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмж, шугам хоолойн битүүмжлэлд хяналт тавих	49
10. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	50
10.1 Хог хаягдлын ариутгал халдваргүйжүүлэлт	51
10.2 Хуванцар хог хаягдлыг ангилан ялгах, төвлөрүүлэх	52
10.3 Зам талбайд хийсч тарсан хог хаягдлын цэвэрлэгээ	53
10.4 Дахин ашиглагдах хаягдлын нийлүүлэлт	54
10.5. Хог хаягдлын сургалт	54
10.6. Аюултай хог хаягдал нийлүүлэлт	55
11. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	55
11.1. Усны чанарын хяналт шинжилгээ	55
11.2 Хөрсний хяналт шинжилгээ	56
11.2.1 Хөрсний агрохимийн шинжилгээ	56
11.3. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ	56
11.4. Ургамлын судалгаа	58
12. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ	59
12.1 Байгаль орчны сургалт мэдээлэлд хамрагдсан байдал	60
12.2 Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж зөвшөөрөл авах,гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх	61
12.3 Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж, төлбөр төлөх	62
12.4 Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутагт болон иргэд, УТХГ-тай хамтран ажилласан	63
13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ	64
13.3 Орон нутгийн иргэдийн нийтийн хурлаар БОМТ хэрэгжилт танилцуулсан, орон нутагт нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хийгдсэн ажил	65
14. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРДЛЫН ТООЦОО	65

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Уурхайн байршлын солбицлын цэгүүд.....	10
Хүснэгт 2. Уурхайн ажиллах горим	11
Хүснэгт 3. Уулын ажлын календарьчилсан төлөвлөгөө	12
Хүснэгт 4. САТ-374F Экскаваторын техник үзүүлэлт	13
Хүснэгт 5. Хөрс хуулалтын техникийн бүтээлийн тооцоо	14
Хүснэгт 6. Хово	14
Хүснэгт 7. Тээвэрлэх зай.....	15
Хүснэгт 8. Авто тээврийн бүтээлийн тооцоо	15
Хүснэгт 9. HOWO маркийн 80тн-ын даацтай автосамосвал	17
Хүснэгт 10. Ашиглалтын системийн элементүүд.....	18
Хүснэгт 11. Шигших ангилах хэсэг	20
Хүснэгт 12. Чичиргээт тэжээгүүр.....	20
Хүснэгт 13. Уурхайн цахилгаан эрчим хүчний зарцуулалтын тооцоо	23
Хүснэгт 14. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудын хэрэгжилт.....	30
Хүснэгт 15. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	31
Хүснэгт 16. Техник, биологийн нөхөн сэргээлт.....	41
Хүснэгт 17. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний дунд хугацааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт	44
Хүснэгт 18. Түүх соёлын дурсгалт газар	45
Хүснэгт 19. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	46
Хүснэгт 20. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт	50
Хүснэгт 21. Усны шинжилгээ	55
Хүснэгт 22. Хөрсөн орчны хяналт шинжилгээний хэрэгжилт	56
Хүснэгт 23. Агаар орчны хяналт шинжилгээний хэрэгжилт	56
Хүснэгт 24. Ургамлын мониторингийн судалгааны хэрэгжилт	58
Хүснэгт 25. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт.....	59
Хүснэгт 26. Орон нутгийн оршин суугчдад танилцуулах.....	64
Хүснэгт 27. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн зардал	65

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Уурхайн байршил	9
Зураг 2. Ашиглалтын системийн элементүүд	19
Зураг 3. Техник тоног төхөөрөмж	21
Зураг 4. Уурхайн цахилгаан хангамж	22
Зураг 5. Уурхайн эрчим хүч хэрэглэгчдийн цахилгаан хангамжийн схем.....	22
Зураг 6. Бутлуур, шигшүүрийн ажлын зураг.....	25
Зураг 7. Бутлуур, шигшүүрийн тоног төхөөрөмж	25
Зураг 8. Шигшүүрийн ажлын зарчмын схемийн бүдүүвч зураг	26
Зураг 9. Замын тоосжилт дарах усалгаа болон, хурдны хязгаарыг мөрдөн GPSээр тогтмол хянан ажиллаж байна.	34
Зураг 10. Замын тоосжилт дарах усалгаа болон, тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулж ажилласан	35

Зураг 11. Гөлтгөнө тээврийн машинуудын түүхий эд хучилтын талбайд зориулалтын бүтээлэг ашиглаж буй үйл явц	35
Зураг 12. Ногоон байгууламжийн усалгаа арчилгаа.....	36
Зураг 13. Уурхайн ашигласан ус	36
Зураг 14. Шимт хөрсийг стандартын дагуу хадгалсан байдал	37
Зураг 15. ШТМ-г шингээх зориулалт бүхий иж бүрдэл.....	38
Зураг 16. Бохирдсон хөрс бүртгэл, хөрс саармагжуулах талбай	38
Зураг 17. Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас	39
Зураг 18. Ногоон байгууламжийн усалгаа арчилгаа.....	39
Зураг 19. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай	41
Зураг 20. Олон наст ургамлын үр цацаж буй байдал.....	42
Зураг 21. Шимт хөрс жигдрүүлэн, үр тараан тармах үйл явц.....	42
Зураг 22. Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн усалгаа	43
Зураг 23. Биологийн нөхөн сэргээлт хийж ургамалжуулсан талбай.....	43
Зураг 24. Өвс хүлээлгэж өгөх үеийн зураг	44
Зураг 25. Осол эрсдлийн талаар нийт ажилтны сургалт	47
Зураг 26. Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан болон давтан сургалт.....	47
Зураг 27. Байгаль орчин, хяналт мониторингийн дээж авч буй байдал/энэ жил Дундговь УЦУОШГ шинжилгээ хийсэн зураг оруулах/.....	48
Зураг 28. Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний нийт ажилтны сургалт	49
Зураг 29. ШТС-н галын сараа, болон галын унтраах хорны бүрэн бүтэн байдал.....	49
Зураг 30. Хог хаягдлын ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хуваарийн дагуу хийгдсэн	51
Зураг 31. Хуванцар хог хаягдлын ангилан ялгалт, төвлөрүүлэлт	52
Зураг 32. Зам талбайн хог хаягдлын цэвэрлэгээ	53
Зураг 33. Төвлөрүүлсэн хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэн ажилласан.....	54
Зураг 34. Хог хаягдлын нийт ажилтны сургалт	54
Зураг 35. Аюултай хог хаягдал нийлүүлж буй байдал.....	55
Зураг 36. Агаар орчны хяналт шинжилгээний хэрэгжилт	57
Зураг 37. Ургамлын бичиглэлийн талбай	58
Зураг 38. Байгаль орчны сургалт, сургалтын бүртгэл	60
Зураг 39. Уурхайн 2025 оны ус ашиглуулах дүгнэлт	61
Зураг 40. Уурхайн ус ашигласны төлбөр төлсөн баримт	61
Зураг 41. Уурхайн 2025 оны хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт	62
Зураг 42. "Дэлгэрхангай уул" УТХГ, Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-т өвс, мод хүлээлгэн өгсөн акт ..	63
Зураг 43. Нөлөөллийн бүсийн айлуудаар явах ажлын үеийн үйл явц	65

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Компанийн танилцуулга: “Монголын Алт” (МАК) ХХК нь 1993 онд үүсгэн байгуулагдсан, үндэсний хөрөнгө оруулалттай, Монгол улсын тэргүүлэх компаниудын нэг юм. Манай компани уул уурхай, барилгын материалын үйлдвэр, хөдөө аж ахуй, агаарын тээвэр, үл хөдлөх хөрөнгө, хэвлэл мэдээлэл зэрэг чиглэлээр үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Үйл ажиллагааныхаа туршид улс, орон нутгийн төсөвт татвар төлөлтөөрөө тогтмол тэргүүлж ирсэн бөгөөд байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай, дэлхийд тэргүүлэх сүүлийн үеийн дэвшилтэт техник технологийг үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлдээ нэвтрүүлж, улс эх орныхоо хөгжил, эдийн засагт даацтай хувь нэмэр оруулах томоохон төсөл хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлж эхлээд байна.

“Монголын Алт” (МАК) ХХК-ийн Хөх цав цемент-шохойн үйлдвэрийн төсөл болон үйлдвэрийн түүхий эдийг олборлох уурхайнуудын үйл ажиллагааг хариуцан хэрэгжүүлэхээр 2014 оны 04-р сарын 16-нд МАК Цемент ХХК байгуулагдсан бөгөөд Ширээгийн хөндийн Гөлтгөнийн уурхайн үйл ажиллагааг хариуцдаг.

Компанийн байгаль орчны бодлого:

Бидний эрхэм зорилго: Компанийн үйл ажиллагаа, үйлдвэрлэлийн бүхий л үе шатанд байгаль орчинд үүсч болох аливаа сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, нөлөөллийг хамгийн бага байлгах талаар анхааран ажиллах нь компанийн нийт ажиллагсадын нэн тэргүүний зорилт болно.

Бидний дээдлэх үнэт зүйлс: Компани ба түүний салбар нэгжүүд нь үйлдвэр, уурхайн төслийг боловсруулах шатнаас үйл ажиллагааныхаа бүх хүрээнд байгаль орчны асуудлыг байнга анхаарч Монгол улсын байгаль орчны хууль, дүрэм, журам болон олон улсын хэмжээнд мөрдөж буй уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой гэрээ хэлэлцээрийг дагаж мөрдөнө. Эх орон, төрсөн нутаг, усаа хайрлан хамгаалах нь компанийн бүх ажилчид албан хаагчдын үнэт зүйл билээ.

Баримтлах бодлого: Манай компани нь дараах зорилтуудыг дэвшүүлж ажилладаг. Үүнд:

Байгалийн нөөц баялгийг урт удаан хугацаанд тогтвортой, үр ашигтай зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх талаар баримталж ирсэн төрийн бодлогыг хэрэгжүүлж, эрх бүхий байгууллагаас баталсан байгаль орчны стандарт, хэм хэмжээ, дүрэм журмыг чанд сахин биелүүлж, дотоодын болон хөндлөнгийн байгаль орчны хяналтыг тогтмол гүйцэтгэх;

Улсын болон орон нутгийн хэмжээнд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулдаг байгаль орчныг хамгаалах чиглэлийн төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран ажиллах;

Олон улсын байгаль орчны байгууллагууд болон байгаль орчинд ээлтэй дэвшилтэт технологи бүхий туршлагатай компаниудтай хамтран ажиллаж, улмаар олон улсын байгаль орчны стандартуудыг өөрийн үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэх;

Нөхөн сэргээгдэхгүй байгалийн нөөц баялгийг ариг гамтай, хаягдалгүй технологи болон дахин боловсруулах аргаар ашиглах;

Байгалийн нөөцийн ашиглалтын үр ашгийг өндөр түвшинд байлгах зорилгоор тогтмол судалгаа шинжилгээг явуулж орчин үеийн үр ашигтай техник, технологийг үйлдвэрлэлдээ тууштай нэвтрүүлэх;

Үйлдвэрлэл, уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа орон нутгийн иргэдийн соёл, өв уламжлалыг хүндэтгэн хамгаалах, тэдний биет өв, ёс заншлын талаархи мэдээлэл, тэдгээрийн ач холбогдлыг компанийн ажилчдад тогтмол таниулах;

Өөрийн компанийн байгаль орчны талаар баримтлах бодлого зарчмыг хамтран ажиллаж буй түнш, гэрээт гүйцэтгэгч нарт зааж таниулах, тавих шаардлагыг өндөржүүлэх замаар байгаль орчны чиглэлээр тэдний хүлээх хариуцлагыг нэмэгдүүлэх;

Төслийн нэр: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших MV-016898, тоот ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй 166.25 га талбай, MV-017437 тоот ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй 622.23 га талбайнуудад үйл ажиллагаа явуулж буй Ширээгийн хөндий нэртэй Гөлтгөнийн ордыг ашиглах юм.

Төслийн зорилго: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших Ширээгийн хөндий нэртэй гөлтгөнийн ордыг эдийн засгийн үр ашигтайгаар ашиглах, Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй холбогдох хууль, дүрэм журам, стандартын дагуу үйл ажиллагаа явуулж, улс, орон нутгийн татварт төлбөрүүдийг төлөх, ордын хүрээлэн буй талбайн байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээлт хийх, шинээр ажлын байр бий болгох, ордын үр ашгийг улс, орон нутаг болон төсөл хэрэгжүүлэгч компанид хүртээхэд уг уурхайн зорилго оршиж байна.

Төслийг хэрэгжүүлэгч:

Нэр: МАК Цемент ХХК

Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011478063

Регистрийн дугаар: 5830974

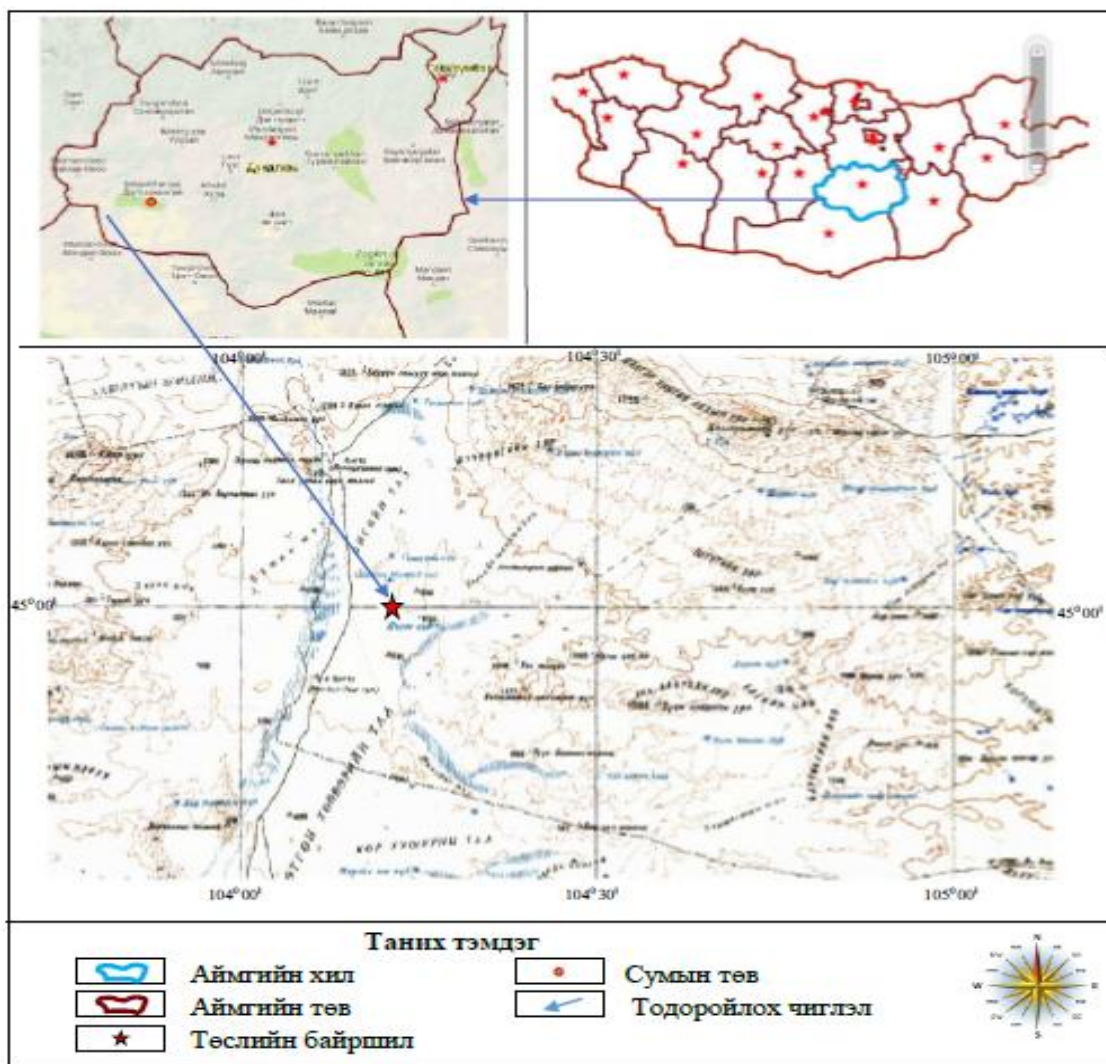
Уурхайн удирдлага: Т. Цэрэндаш

Хаяг: Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 19-р хороо, “Монголын Алт”(МАК) ХХК өөрийн байр

Цахим хуудас: www.mak.mn

Холбогдох утас: 75759700, 95500511

Төслийн байршил: Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутагт орших MV-016898 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй Ширээгийн хөндий нэртэй гөлтгөнийн орд нь Улаанбаатар хотоос 400 орчим км, Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгадыг холбосон шороон замаас зүүн тийш 9 км орчим зайд оршино. Дэлгэрхангай сумын төвөөс баруун урагш 50 км, Говьсүмбэр аймгийн төв Чойр хотоос 400 км зайтай.

Зураг 1. Уурхайн байршил

Хүснэгт 1. Уурхайн байршлын солбицлын цэгүүд

№	Уртраг			Өргөрөг		
	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	104	16	38	45	2	25
2	104	16	0.99	45	2	25
3	104	16	0.99	45	2	31.55
4	104	16	38	45	2	31.55

Хүчин чадал: Жилд 107-110 мян.тн орчим гөлтгөнө олборлох ба үүнээс 100 мян.тн-ыг Дорноговь аймгийн Даланжаргалан суманд орших “Хөх цавын цемент-шохойн” үйлдвэрт, 7-10 тн-ыг Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутагт орших хийт бетоны үйлдвэрт нийлүүлнэ. Уурхайн ашиглалтын хугацаа 13 жил. Уурхайн эцсийн гүн 5-7 м

УУРХАЙН АШИГЛАЛТЫН ТЕХНОЛОГИ, АЖИЛЛАХ ГОРИМ

Ордын уул-техникийн нөхцөл

Ширээгийн хөндийн гөлтгөний орд нь гөлтгөнө агуулсан хурдасын хэвтээ зузаан 2-7 м, 100-400 м өргөн, уртаараа 1800 м хүртэл байна. Хөрс 0.0-3.3 м хүртэл зузаантай элсэн чулуу, шавартай холилдсон уулын хайрга чулуунаас бүрдэнэ. Ордын гидрогеологийн нөхцөл байдал нь хуурай, хөрсний болон гүний усны ямар нэгэн илрэл байхгүй учир гидрогеологийн ямар нэгэн хүндрэл үүсэхгүй. Ашигт малтмалын биетийн байршил, ордын уул-геологийн нөхцөл нь хүдрийг ил аргаар олборлох таатай нөхцлийг бүрдүүлнэ. Ордын хуулах хөрсний зузаан, нөөцийн харьцаа нөөц тооцсон хэсэгт 1:2.18 орчим байна.

Уурхайн хүчин чадал, ажиллах горим

Уурхайн жилийн хүчин чадал

Гөлтгөний уурхай **2025** онд 52.5 мян.тн (22,830 м³ эзэлхүүн жин 2.3 тн/м³-тооцов) цэвэр гөлтгөнө бэлтгэх төлөвлөгөөтэй ажиллана. Үүний дагуу уурхайн 2025 оны төлөвлөлтөнд 267.7 мян.тн (ТЭЗҮ-д заасны дагуу агуулгаа 35.51%-р тооцов, сийрэгжилтийн коэффициент 1.2) гөлтгөнөтэй хурдас олборлох, 83.9 мян/м³ хөрс хуулахаар төлөвлөгөөнд тусгав.

2025 онд уулын ажлыг 3 дугаар сарын 1-нээс 6 дугаар сарын 13 ны хугацаанд 103 хоногийн турш уулын ажил явуулахаар төлөвлөсөн.

Уурхайн ажиллах горим 2025 оны төлөвлөгөө

Уурхайн жилийн хүчин чадал цэвэр гөлтгөнөөр 52.5 мян.тн байх ба гөлтгөнө агуулсан нийт 116.4 мян/м³ хурдас олборлоно. Хөрс хуулалтын хэмжээ 83.9 мян/м³, нийт уулын цулын хэмжээ 200.3 мян/м³ байна. Энэхүү горимоор ажиллах тохиолдолд:

Хүснэгт 2. Уурхайн ажиллах горим

№	Үзүүлэлт	Хугацаа
1	2025 онд ажиллах хоног	103 хоног
2	Сард ажиллах хоногийн тоо	25
3	Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	2
4	Нэг ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	12 цаг
5	Цайны цаг	60 мин
6	Ээлж солилцох, тосолгоо хийх	60 мин

Уурхайн талбайд ашиглалт явуулах дараалал

Орд хэвтээ уналтай ба ашигт зузаалгын хэмжээ бага байгаатай уялдан уурхай нь 11 м хүртэл гүнтэйгээр үүсгэх ба ашиглалтын дарааллын хувьд хайгуулын шугам II-II^I-оос хайгуулын шугам I-I^I хүртэл уулын ажлын чиглэл нь урдаас хойшоо 1188 м-ийн түвшин хүртэл гүнзгийрч, хойшоо 60 м ахилттайгаар уулын ажлыг явуулна.

Уурхай нь ашиглалтын жилд дотоод овоолго үүсгэх байдлаар техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийхээр ТЭЗҮ-д тусгагдсаны дагуу хийж гүйцэтгэнэ.

Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

Техник тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал болон цаг агаар нөхцөл байдалд тулгуурлан 2025 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны календарчилсан төлөвлөгөөг хийж гүйцэтгэсэн. Уулын ажлыг 2025 оны 3-р сарын 1 өдрөөс 6-р сарын 13 ныг дуустал явуулах бөгөөд 2025 онд 55.2 мян.тн цэвэр гөлтгөнө ялгаж 267.7 мян.тн гөлтгөнөтэй хурдас олборлож 83.9 мян.м³ хөрс хуулахаар уулын ажлын төлөвлөгөөг хийж гүйцэтгэнэ.

Ширээгийн хөндийн Гөлтгөнийн уурхайн 2025 оны Байгаль орчны
менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

Хүснэгт 3. Уулын ажлын календарьчилсан төлөвлөгөө

Ширээгийн хөндийн гөлтгөний ил уурхайн 2025 оны календар төлөвлөгөө														
Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	1-р сар	2-р сар	3-р сар	4-р сар	5-р сар	6-р сар	7-р сар	8-р сар	9-р сар	10-р сар	11-р сар	12-р сар	Нийт
Сард ажиллах календарь хоног	хоног		15	31	30	31	30	31	31	30	31	30	20	310
Сард ажиллах календарь цаг	цаг		360	744	720	744	720	744	744	720	744	720	480	7,440
Төлөвлөгөөт засварын цаг	цаг		48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	528
Төлөвлөгөөт бус засварын цаг	цаг		25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	275
Амралт цайны цаг	цаг		53	109	105	109	105	109	109	105	109	105	70	1,085
Инженерийн цаг	цаг		15	31	30	31	30	31	31	30	31	30	20	310
Тэсэлгэнээс шалтгаалсан зогсолт	цаг		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	23
Цаг ашиглалт	%		0.61	0.71	0.71	0.71	0.71	0.71	0.71	0.71	0.71	0.71	0.66	0.70
Бүтээлтэй ажиллах цаг	цаг		220	532	512	532	512	532	532	512	532	512	317	5,242
Бүтээлтэй ажиллах хоног	хоног	22	20	22	21	22	21	22	22	21	22	21	13	218
Ширээгийн хөндийн гөлтгөнө		I улирал			II улирал			III улирал			IV улирал			
Хөлийн тээвэр /гөлтгөнө/														
Цементийн үйлдвэр (түрээс)	тн/сар			9272	9272	9272					9272	9272	9272	55,634
Хийт бетоны үйлдвэр (түрээс)	тн/сар			1,400	1,400	1,400					1,400.00	1,400	1,400	8,400
Нийт (түрээс)	тн/сар			10,672	10,672	10,672				-	10,672	10,672	10,672	64,034
Шигшүүрийг тэжээлээр хангах, шигшүүрийн ялгасан бүтээгдэхүүн ачих, овоолго, үл түрэх, хөлийн тээвэрт ачилт хийх ажиллах техникийн бүтээл														
САТ-986К ачигч №1	м3/сар		25,483.6	61,395.1	61,395.1	59,368.2	56,755.0	28,377.5		-		-	-	292,775
Бутлуур шигшүүр														
Орц	м3/сар		14,785	32,928	32,928	31,752	32,928	16,464						161,785
+60 мм-ээс дээш гөлтгөнө (29.4%)	м3/сар		4,347	9,681	9,681	9,335	9,681	4,840						47,565
+30-60 мм-тэй гөлтгөнө (10.2%)	м3/сар		1,508	3,359	3,359	3,239	3,359	1,679						16,502
-30+20 мм-ээс доош гөлтгөн (9.3%)	м3/сар		1,375	3,062	3,062	2,953	3,062	1,531						15,046
(+30-60) мм-тэй гөлтгөнө Дахин шигшсэн (42%)	м3/сар		633	1,411	1,411	1,360	1,411	705						6,931
(+30-60) мм-тэй дахин шигшэгдсэн цэвэр гөлтгөнө (58%)	м3/сар		875	1,948	1,948	1,878	1,948	974						9,571
Шигшсэг нунтаг гөлтгөнө ХБҮ	м3/сар		875	1,948	1,948	1,878	1,948	974						9,571
Нийт ялгах цэвэр гөлтгөнө	м3/сар		7,230	16,102	16,102	15,527	16,102	8,051						79,113
Хаягдал (шавар)	м3/сар		7,555	16,826	16,826	16,225	16,826	8,413						82,672
Хөрс хуудалтын ажилд ажиллах техникийн бүтээл														
САТ374-№1	м3/сар			34,980.0	46,942.0									83,924
Гөлтгөнтэй хурдас олборлох техникийн бүтээл														
САТ374-№1	м3/сар	Замын хөх толгой		39,404	39,404	39,404	Хөх цав			Бусад ажил		Хөх цав		116,401
САТ374-№1	тн/сар			90,629	90,629	90,629								267,721
Хөрс тээвэр, уринш тээвэр, бутлуур тэжээх, хаягдал тээврийн бүтээл /галын зай дунджаар 1км/														
Хово-371 автосамосвал №15. 52 тн	м3/сар	Замын хөх толгой		41,379	45,367	29,127	Хөх цав							115,873
Хово-371 автосамосвал №16. 52 тн	м3/сар			41,379	45,367	29,127								115,873
Хово-371 автосамосвал №17. 52 тн	м3/сар	Хөх цав		41,379	45,367	29,127	49,754	24,877.1	Хөх цав					190,505
Нийт	м3/сар			124,138	136,100	87,381	49,754	24,877.1						422,251

Хөрс хуулах, гөлтгөнөтэй хурдас олборлолтын ажил

Ширээгийн хөндий гөлтгөний уурхайн хөрс нь 0.0-3.3 м хүртэл зузаантай элсэн чулуу, шавартай холилдсон уулын хайрга чулуунаас бүрддэг тул өрөмдлөг тэсэлгээ хийхгүй шууд ухаж ачих боломжтой юм.

Уурхайн хүчин чадал бага, жилд хийх ажлын хэмжээ уулын цулаар 200.3 мян/м³ бөгөөд авто тээвэртэй ашиглалтын системээр ажиллана. Үүнд:

Экскаватор: 4.6 м³-ийн шанаганы багтаамжтай CAT374E 1 ширхэг

Автосамосвал: 54 тн-ийн даацтай Howo-371 автосамосвал 3 ширхэг хослолоор ажиллахаар тооцсон.

Уурхайн техник, тоног төхөөрөмж:

Хүснэгт 4. CAT-374F Экскаваторын техник үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Тоон утга
	Экскаватор		CAT-374FL
1	Шанаганы багтаамж	м ³	4.6
2	Утгуур дүүргэлтийн коэффициент	-	0.8
3	Ухах чулуулгийн хаягдал тооцох коэффициент	-	0.9
4	Операторын ур чадвар тооцох коэффициент	-	0.8
5	Мөчлөгийн хугацаа	сек	35
6	Утгуур дахь чулуулгийн сийрэгжилтийн коэффициент	-	1.25
7	Цагийн бүтээл	м ³	218.0
8	Цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.73
9	Мөргөцөг дахь ахилт шилжилтийг тооцох коэффициент	-	0.9
10	Тээврээр хангах нөхцөлийг тооцох коэффициент	-	0.8
11	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12
12	Ээлжийн бүтээл	м ³	1375.1
13	Ээлжийн тоо	ээлж	2
14	Хоногийн бүтээл	м ³	2750.2
15	Техникийн бэлэн байдал тооцох коэффициент	-	0.85
16	Тооцоолоогүй саатлын коэффициент		0.95
17	Сард ажиллах хоногийн тоо		25
18	Сарын бүтээл	м ³	55,213
19	Жилийн бүтээл	м ³	728,815

Хөрс хуулалтын техникийн бүтээлийн тооцоо:

Хөрс хуулалт болон олборлолтын ажилд Уул-геологийн нөхцөл, ордын тогтоц зэргийг үндэслэн бага оврын ажлын бүтээмж өндөртэй CAT-374E экскаваторыг сонгосон.

Хүснэгт 5. Хөрс хуулалтын техникийн бүтээлийн тооцоо

№	Үзүүлэлт	Нэгж	Тоон утга
	Экскаватор		CAT-374E
1	Шанаганы багтаамж	м ³	4.6
2	Утгуур дүүргэлтийн коэффициент	-	0.8
3	Ухах чулуулгийн хаягдал тооцох коэффициент	-	0.9
4	Операторын ур чадвар тооцох коэффициент	-	0.8
5	Мөчлөгийн хугацаа	сек	35
6	Утгуур дахь чулуулгийн сийрэгжилтийн коэффициент	-	1.2
7	Цагийн бүтээл	м ³	218.0
8	Цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.73
9	Мөргөцөг дахь ахилт шилжилтийг тооцох коэффициент	-	0.9
10	Тээврээр хангах нөхцөлийг тооцох коэффициент	-	0.8
11	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12
12	Ээлжийн бүтээл	м ³	1375.1
13	Ээлжийн тоо	ээлж	2
14	Хоногийн бүтээл	м ³	2750.2
15	Техникийн бэлэн байдал тооцох коэффициент	-	0.85
16	Тооцоолоогүй саатлын коэффициент		0.95
17	Сард ажиллах хоногийн тоо		25

Дүгнэлт: Дээрхи хүснэгтүүдээс харахад 2025 онд 83.9 мян.м3 хөрс хуулж 267.7 мян.тн гөлтгөнөтэй хурдас олборлох бөгөөд олборлолтын ажилд CAT-374E экскаватор 1ш ажиллахад хангалттай байна. Уулын ажлыг 2025 оны 3-р сарын 1-ээс эхлэхээр тооцсон.

Дотоод тээвэр

Тээврийн тоног төхөөрөмжийг экскавацийн тоног төхөөрөмжид уялдуулан сонгох шаардлагатай ба экскавацийн тоног төхөөрөмжинд бага оврын экскаватор сонгосон тул тээврийн хэрэгсэлд мөн бага оврын машин сонгох шаардлагатай байсан тул БНХАУ-ын үйлдвэрлэгдсэн HOWO-371 маркийн 54 тн-ний автосамосвалыг сонгосон.

Хүснэгт 6. Хово

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Тоон утга
1	Загвар	-	HOWO
2	Дугуйны томъёо	-	6x4
3	Даац	Тн	54
4	Тэвшний эзэлхүүн	м ³	19
5	Хөдөлгөөний тах хурд	км/ц	65
6	Хөдөлгүүрийн чадал	м.х	290

7	Их биеийн хэмжээс (урт*өргөн*өндөр)	мм	8300*2550*3310
---	-------------------------------------	----	----------------

HOWO-371 маркийн 54 тн-ын даацтай автосамосвал

Howo-371 маркийн 54 тн-ын даацтай автосамосвал нь САТ-374Е экскаватортой хослон ажиллаж нийт 83.9 мян/м3 хөрсийг 0.8 км хүртэл зайд хөрсний дотоод овоолго хүртэл, 116.4 мян/м3 гөлтгөнөтэй хурдасыг 1 км хүртэл зайд уриншуулах талбай хүртэл гөлтгөнөтэй хурдас тээвэрлэлт хийхээр тооцсон.

Хүснэгт 7. Тээвэрлэх зай

Тээврийн төрөл	Тээвэрлэх зай		
	Хамгийн хол	Хамгийн ойр	Дундаж
Гөлтгөнөтэй хурдас-г уриншийн талбайд	1.5 км	0.8 км	1 км (1 талдаа)
Уриншсан гөлтгөнөтэй хурдасыг уриншийн овоолгод	800 м	500м	650 м (1 талдаа)
Бутлуур, шигшүүрийн хаягдлыг дотоод овоолгод	600м		600м (1 талдаа)
Хөрс тээвэр (дотоод овоолго)	800м		800м (1 талдаа)

Хүснэгт 8. Авто тээврийн бүтээлийн тооцоо

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Өөрөө буулгагчын бүтээл
		Howo
Бэлэн байдал	%	85%
Цаг ашиглалт	%	0.7%
Гөлтгөнө тээврийн талын зай	км	0.7
Хөрс тээврийн талын зай	км	0.8
Автосамосвалын даац	тн	25
Автосамосвалын тэвшний багтаамж	м3	19.3
Автосамосвалын рейсийн хугацаа	мин	18

Ээлжийн үргэлжлэх хугцаа	цаг	12
Тэвшний багтаамж ашиглалтын коэффициент	%	0.85
Цагийн бүтээл /хөрс тээвэр/	м3	54.7
Цагийн бүтээл /гөлтгөнө тээвэр/	тн	125.8
Ээлжийн бүтээл /хөрс тээвэр/	м3	390.4
Ээлжийн бүтээл /гөлтгөнө тээвэр/	тн	898.0
Хоногийн бүтээл /хөрс тээвэр/	м3	780.9
Хоногийн бүтээл /гөлтгөнө тээвэр/	тн	1,796.0
Жилийн бүтээл /хөрс тээвэр/	м3	167,107.9
Жилийн бүтээл /гөлтгөнө тээвэр/	тн	384,348.2
Экскаваторыг тээврээр хангах нөхцөл	ш	3

Дүгнэлт: Автосамосвалын бүтээл хүчин чадал зэргээс үндэслэн хөрс, гөлтгөнөтэй хурдас, уринисан гөлтгөнөтэй хурдас, бутлуурын хаягдлын тээврийн ажилд Howo-371 маркийн 54 тн-ын даацтай автосамосвал 3ш (2ш гөлтгөнөтэй хурдас, хөрс тээвэрт CAT-374E хослолоор, 1ш уринисан гөлтгөнөтэй хурдас болон хаягдал тээвэрт CAT986K хослолоор) ажиллахад хангалтай байхаар тооцсон тул уулын ажлыг 2025 оны 3-р сарын 1-ээс эхлэхээр тооцсон.

Гадаад тээвэр

Уурхайн гадаад тээвэр буюу ялгасан цэвэр гөлтгөнийг Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Олон-Овоо өртөө хүртэл 430 км орчим зайд тээвэрлэнэ. Холын зайн тээвэрт БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн Howo маркийн 60 тн-ын даацтай автосамосвалыг сонгон бүтээлийн тооцоог хийлээ.

Хүснэгт 9. HOWO маркийн 80тн-ын даацтай автосамосвал

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Утга
1	Ачаатай явах хурд	м/мин	660
2	Хоосон явах хурд	м/мин	1000
3	Рейсийн зай нэг талдаа	метр	406000
4	Ачуулах, ачаагаа буулгах, сэлгээ хийх	мин	10.3
5	Тэвшний геометр багтаамж	м3	34.7
6	Чулуулгийн сийрэгжилтийн итгэлцүүр	-	1.2
7	Тэвш дүүргэлтийн итгэлцүүр	-	0.95
8	Бүтээл	м ³ /цаг	2.05
9	Цаг ашиглалт	-	0.8
10	Ашиглалтын бүтээл	м ³ /цаг	1.65
11	Ээлжийн бүтээл	м ³ /ээлж	13
12	Хоногийн бүтээл	м ³ /хоног	26
13	Сарын бүтээл	м ³ /сар	702
14	Жилийн бүтээл	м ³ /жил	154444

Дээрхи хүснэгтээс харахад 2018 онд гөлтгөнө тээвэрлэлтийн ажилд уурхайн ажиллах горимын дагуу тооцоход HOWO маркийн 80 тн-ын даацтай автосамосвал 16 ш ажиллах шаардлагатай байна.

Овоолгын аж ахуй

Ширээгийн хөндийн гөлтгөнийн ордын талбайн гөлтгөнө агуулсан хурдсын зузаан 2.0 м-ээс 7.0 м дундажаар 3.8 м, хөрсний зузаан 0.0-3.3 м дундажаар 1.8 м, ордын тогтоц хэвтээ тул ашиглалтын эхний жилүүдэд зайлшгүй хөрсийг тээвэрлэн гадаад овоолго үүсгэх шаардлагатай юм. Харин гөлтгөнөтэй хурдасыг олборлож хоосон орон зай үүссэн тохиолдолд ашиглалтын сүүлийн жилүүдэд дотоод овоолго хийж нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийх боломжтой юм. Мөргөцгийн ул, зам талбай засвар үйлчилгээний ажил, зэрэг туслах ажлуудыг ачигчаар хийж гүйцэтгэнэ. Иймд 2025 онд нийт хөрсний дотоод овоолгод 83.9 мян/м³ хөрс овоолно.

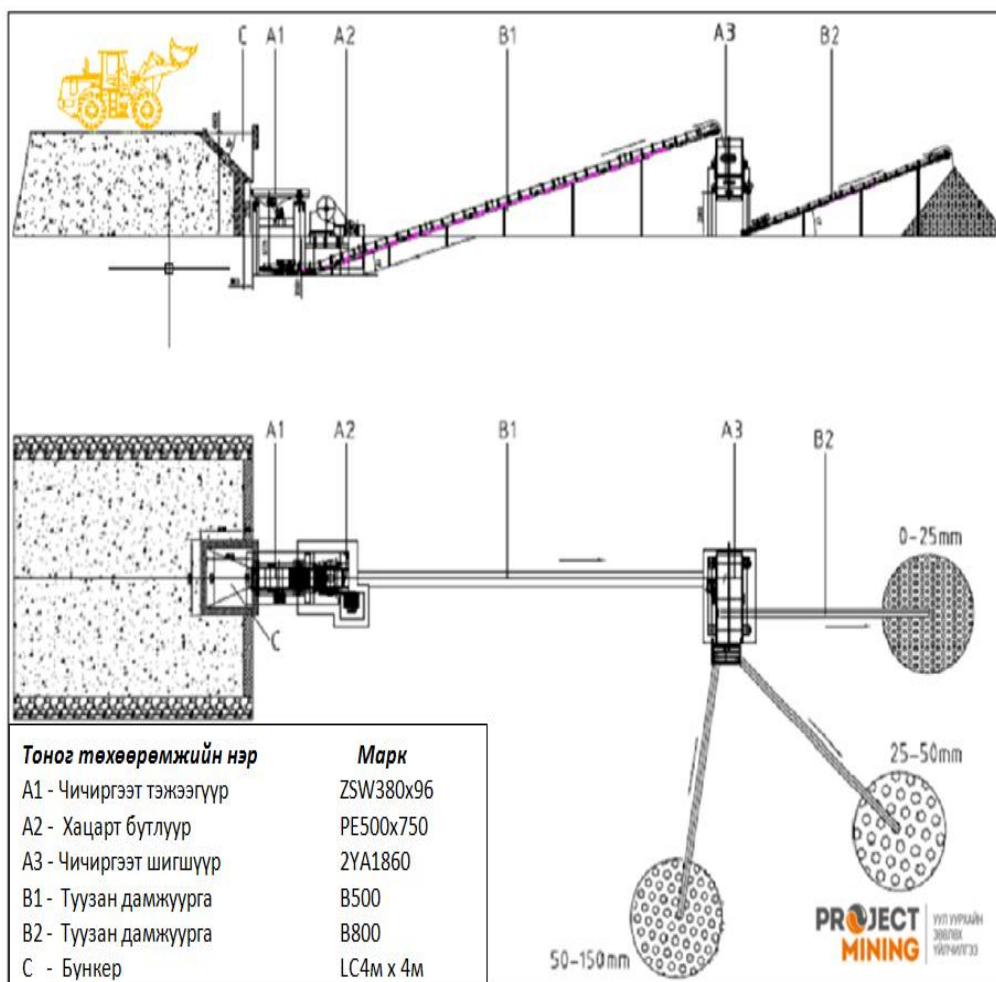
Ашиглалтын системийн элементүүд

Уурхайн хүчин чадал, уурхайд ажиллах тоног төхөөрөмжийн техникийн үзүүлэлтүүд, ажлын горим зэргээс хамааруулж ашиглалтын системийн элементүүдийг дараах байдлаар тооцоолон сонгов.

Хүснэгт 10. Ашиглалтын системийн элементүүд

№	Үндсэн хэмжигдэхүүнүүд	Хэмжих нэгж	Тоон үзүүлэлт
1	Хүдэр олборлолтын ажлын доголын өндөр	м	3
2	Хөрс хуулалтын ажлын доголын өндөр:		
	Өнгөн хөрс хуулалтын үед	м	0,2-0,25
	Үндсэн хөрс хуулалтын үед	м	2-2.6
3	Хүдэр олборлолтын ажлын доголын налуугийн өнцөг	град	70
4	Хөрс хуулалтын ажлын доголын налуугийн өнцөг:	град	70
5	Экскаваторын орлын өргөн	м	9.92
6	Экскаваторын ажлын фронтын урт	м	25-40
7	Авто замын налуу	‰	80
8	Авто замын өргөн	м	11
9	Ажлын талбайн өргөн	м	25-30
10	Овоолгын өндөр	м	10
11	Овоолгын хажуугийн налуу	град	33-35

Ашигт малтмал боловсруулалтын технологи

Зураг 2. Ашиглалтын системийн элементүүд

Шигших ангилах хэсэг:

Шигших ангилах хэсгийн төхөөрөмжийг гөлтгөний бүхлэг, бүтэц зэргийг үндэслэн 2YA1860 –маркийн шигшүүрийг сонгосон.

Хүснэгт 11. Шигших ангилах хэсэг

№	Төрөл	Марк	Хүчин чадал	Тоо	Суурь чадал кВт	Нийт чадал кВт	Жин тн
1	Чичиргээт тэжээгүүр	Zsw380*96	Q = 90-200 тн/цаг	1	11	11	3.98
2	Чичиргээт шигшүүр	2YA1860	Q = 50-350 тн/цаг	1	18.5	18.5	5.6
3	Хянах самбар			1	100	100	1.2
4	Туузан конвейер	8800	Хурд-1-2 м/сек,	1	18.5	18.5	3.6

Чичиргээт тэжээгүүр

Чичиргээт тэжээгүүр нь шигшүүрт тэжээлийг жигд өгөх бөгөөд гөлтгөнөтэй хурдасын хамгийн том ширхэглэлийн хэмжээ нь 500 мм байна. Чичиргээт тэжээгүүрийн ашиглалтын хугацаа урт засаж засварлах боломжтой зэрэг давуу талуудтай.

Хүснэгт 12. Чичиргээт тэжээгүүр

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Утга
1	Марк дугаар		ZSW-380x96
2	Түүхий эд оруулах	мм	400
3	Үйлдвэрлэх хэмжээ	Тн/цаг	50-100
4	Хөдөлгүүрийн хүчин чадал	кВт	11
5	Овор хэмжээ		3882x224x2121

Зураг 3. Техник тоног төхөөрөмж

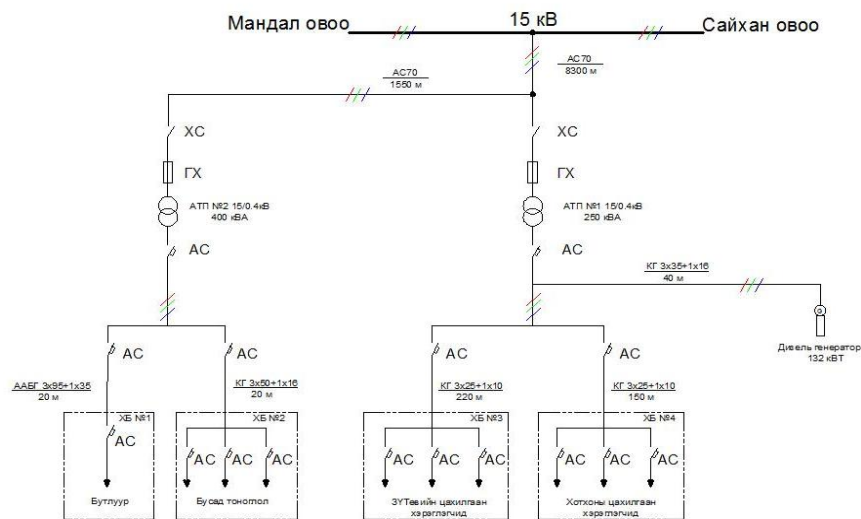
Усан хангамж: Ордоос баруун тийш 10 км зайд Онгийн гол урсдаг ба өөр урсгал ус, горхи булаг энэ районд байхгүй. Унд ахуйн хэрэглээний усаа Онги голын хөндийд орших малчны худгаас зөөвөрлөн хэрэглэж байсан. 2023 онд уурхайн унд ахуйн зориулалтаар гаргасан гүний 1 худгийг ашиглана.

Цахилгаан хангамж:

Ширээгийн хөндийн гөлтгөний уурхай нь Дундговь аймгийн Сайхан-овоо сумаас Өмнөговь аймгийн Мандал овоо сум хүртлэх 15 кВ-ын өндөр хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугамаас салаалан 8 км өндөр хүчдэлийн ЦДАШ татан уурхайн хотхоны дэргэд 15/0.4 кВ-ын 250 кВА-ийн чадал бүхий дэд станц байгуулж уурхайн хотхон, засвар үйлчилгээний төвийг эрчим хүчээр тэжээж байгаа ба уурхайн урд хэсэгт байх 15/0.4 кВ-ын 400 кВА-ийн чадал бүхий дэд станцаас ангилан ялгах хэсгийн цахилгаан тоноглолуудыг тэжээн ажиллаж байна.

Зураг 4. Уурхайн цахилгаан хангамж

Зураг 5. Уурхайн эрчим хүч хэрэглэгчдийн цахилгаан хангамжийн схем

Хүснэгт 13. Уурхайн цахилгаан эрчим хүчний зарцуулалтын тооцоо

Уурхайн цахилгаан эрчим хүчний зарцуулалтын тооцоо											
№	Байршил	Цахилгаан хэрэглэгчдийн нэр	Тоо	Тооцооны актив ачаалал (кВт)	Хоногт ажиллах цаг	Сард ажиллах цаг	Жилд ажиллах цаг	Цаг ашиглалтын коэффициент	Актив цахилгаан энергийн жилийн зарцуулалт мян.кВт.цаг	1 кВт.цаг Ц.Э.Х-ний үнэ (төг)	Цахилгаан энергийн жилийн зарцуулалт мян.төг
1	Ангилан ялгах хэсэг	Чичиргээт тэжээгч	1	13.5	20	600	4800	0.85	55.08	155.9	8.587
2		Туузан конвейер В800	3	20.25	20	600	4800	0.85	82.62	155.9	12.880
3		Цохилтот бутлуур	1	99	20	600	4800	0.85	403.92	155.9	62.971
4		Чичиргээт шигшүүр	1	16.2	20	600	4800	0.85	66.096	155.9	10.304
5		Туузан конвейер В600	1	6.75	20	600	4800	0.85	27.54	155.9	4.293
6		Туузан конвейер В500	1	4.95	20	600	4800	0.85	20.196	155.9	3.149
7		Хянах самбар	1	90	20	600	4800	0.85	367.2	155.9	57.246
8		Талбайн гэрэлтүүлэг	4	3.6	10	300	2400	0.42	3.6288	155.9	0.566
9		Дүн									159.997
10	Засвар үйлчилгээний төв	Үндсэн гэрэлтүүлэг	20	1.36	12	360	2880	0.6	2.35008	155.9	0.366
11		Шалны халаалт	4	14.4	12	360	2880	0.5	20.736	155.9	3.233
12		Ус буцалгагч	1	4.8	12	360	2880	0.9	12.4416	155.9	1.940
13		Халаагч тен/теплопон/	4	7.2	12	360	2880	0.5	10.368	155.9	1.616
14		Плитка	1	10.8	12	360	2880	0.5	15.552	155.9	2.425
15		2-р хоолны тогоо	1	10.8	12	360	2880	0.5	15.552	155.9	2.425
16		Хөргөгч	3	1.425	24	720	5760	1	8.208	155.9	1.280
17		Агааржуулагч	2	4.8	12	360	2880	0.5	6.912	155.9	1.078
18		Усны насос	2	3.2	12	360	2880	0.6	5.5296	155.9	0.862
19		Угаалгын машин		0	12	360	2880	0.6	0	155.9	0.000
20		Залгуурууд	6	7.92	12	360	2880	0.75	17.1072	155.9	2.667
21		Дүн									17.891
22	Хотхон	Үндсэн гэрэлтүүлэг	5	0.34	12	360	2880	0.6	0.58752	155.9	0.092
23		Шалны халаалт	2	7.2	12	360	2880	0.5	10.368	155.9	1.616
24		Агааржуулагч	4	9.6	12	360	2880	0.5	13.824	155.9	2.155
25		Халаагч тен/теплопон/	4	7.2	12	360	2880	0.5	10.368	155.9	1.616
26		Залгуурууд	6	7.92	12	360	2880	0.75	17.1072	155.9	2.667
27		Талбайн гэрэлтүүлэг	4	3.6	12	360	2880	0.5	5.184	155.9	0.808
28		Дүн									8.955
29		Нийт дүн									186.842

Завсрын болон эцсийн бүтээгдэхүүн: Төслөөс завсрын бүтээгдэхүүн гарахгүй. Харин эцсийн бүтээгдэхүүн нь гөлтгөнө юм. Байгаль дээр гөлтгөний чулуу нь голдуу цагаан өнгөтэй тохиолддог тунамал гаралтай чулуулаг. Байгалийн гөлтгөний чулууны найрлагад шавар, элс, шохойн чулуу болон органик хольц орсон байдаг. Цэврээрээ байгаа гөлтгөнө $\text{CaSO}_4 \cdot \text{H}_2\text{O}$ гэсэн химийн томъёотой ба түүний найрлагад 32.56% кальцийн исэл, 46.51% -ийн хүхрийн ангидрит, 20.93%-ийн ус агуулагдана. Манай орны гөлтгөнийн чулуулгийн орд газрын дийлэнх нь шаварлаг хольц ихтэй саарлаас бор, улаавтар чулуулагтай байдаг. Шаварлаг хольцын хэмжээ нь заримдаа 30-60% -д хүрдэг.

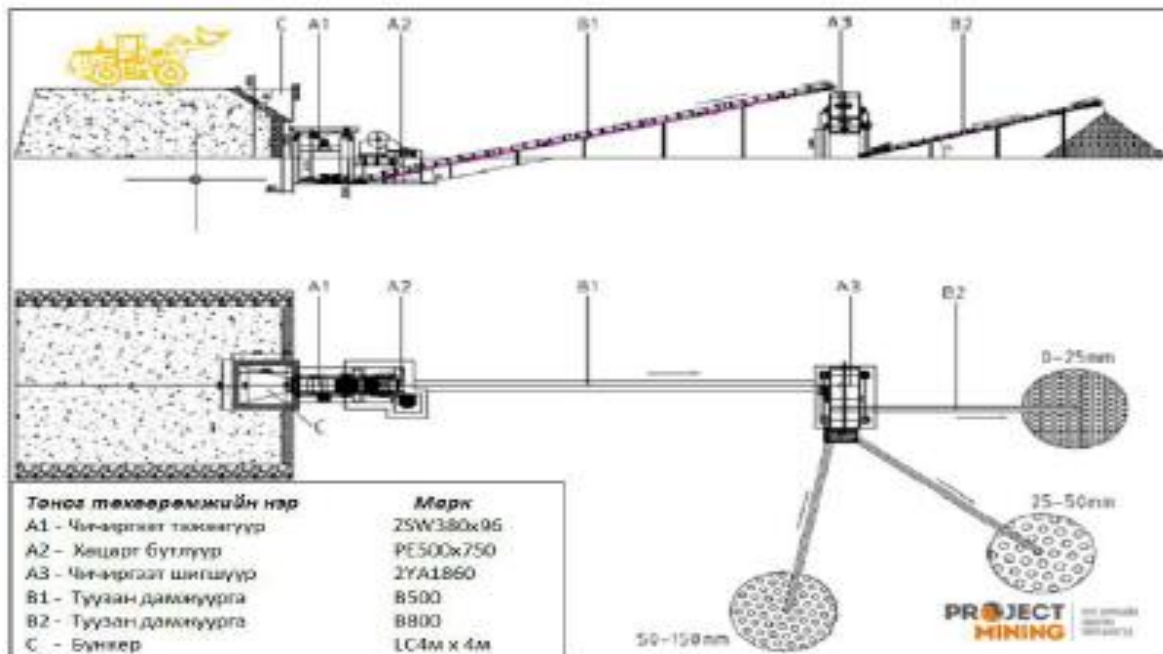
Тус ордын гөлтгөнө нь цемент үйлдвэрлэхэд барьцалдах хугацаа тохируулах зорилгоор ашиглах стандартын шаардлагыг бүрэн хангаж байгааг Хөтөлийн цементийн үйлдвэрт хийсэн хагас үйлдвэрлэлийн туршилтын үр дүнд тодорхойлсон байна.

Ил уурхайн ашиглалтын технологи: Ордын уул техникийн нөхцөл, гөлтгөнө агуулсан хурдаст давхаргын тогтоц, хөрсний зузаан зэргийг харгалзан үзэж авто тээвэртэй, дотоод овоолго бүхий технологиор ашиглахаар ТЭЗҮ-д тусгаж батлуулсан байна.

Шимт хөрсний овоолго: Уурхайн ашиглалтын явцад үйл ажиллагаанд өртөх уурхайн талбайн хэсэг хөрсний овоолгыг 0.1-0.35м зузаантай буюу элс, элсэнцэр зэрэг ургамал ургах боломжтой шимэрхэг хөрс, бусад тохиромжтой хөрсийг 0.3м хүртэл зузаантайгаар урьдчилан хуулж бэлдсэн. Шимт хөрсний овоолгын өндөр нь 4м байх бөгөөд хажуугийн өнцөг нь 25-30 градус байна.

Гөлтгөнө буталж, ангилах хэсэг: Ширээгийн хөндийн гөлтгөнийг олборлон хуурай аргаар буталж, 2-3м нуруулдан овоолж, сэврээн хатааж 1 жил уриншуулаад, ангилан ялгаж технологийн схемийн дагуу чичиргээт тэжээгүүрт тэжээн, хацарт бутлуураар бутлах ба бутлагдсан гөлтгөнийг 50-150мм, 25-50мм-ийн 2 төрлийн шигшүүрээр шигшиж, цемент болон хийт бетоны үйлдвэр рүү нийлүүлнэ. Харин 0-25мм ширхэглэлтэй хурдас буюу хаягдлыг уурхайн дотоод овоолго руу шилжүүлнэ.

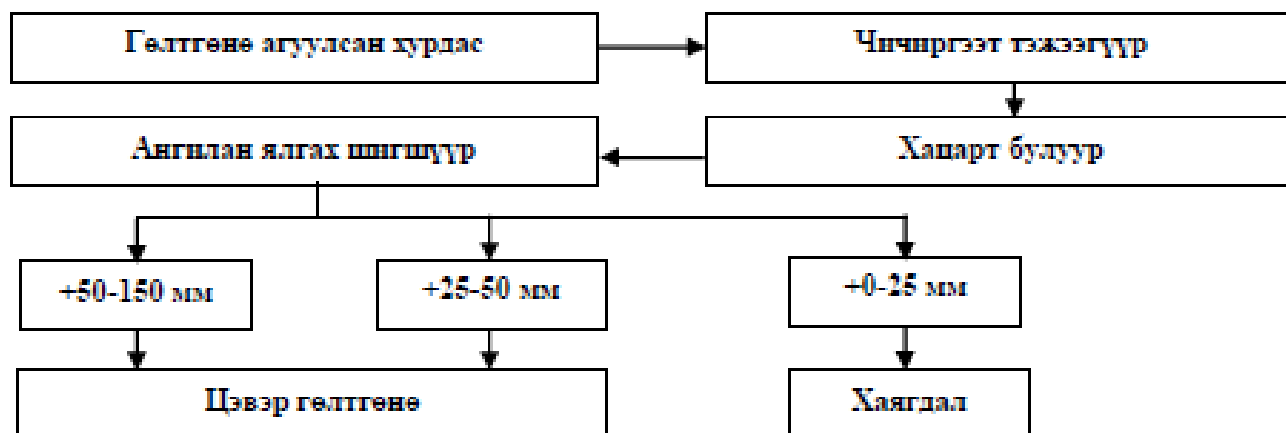
Гөлтгөнө гаргалт: Уурхайн нийт ашиглалтын 13 жилийн хугацаанд бутлан ангилах цехээс 35.51% -ийн гарцтай 1.4 сая.тн гөлтгөнийг гаргахаар төлөвлөж байна.

Зураг 6. Бутлуур, шигшүүрийн ажлын зураг

Зураг 7. Бутлуур, шигшүүрийн тоног төхөөрөмж

Зураг 8. Шигшүүрийн ажлын зарчмын схемийн бүдүүвч зураг

Бутлан, ангилах технологид ус шаардагдахгүй бөгөөд гөлтгөнийн-конкреци нь чийг багатай тул гөлтгөнөтэй хурдсыг уулаас олборлосны дараа буталж, ердийн агаарын температурт 1 жил хатаан уриншуулна. Уриншсан гөлтгөнөтэй хурдсыг хацарт бутлуурт буталж, бутлагдсан гөлтгөнөтэй хурдсыг шигшүүрээр ангилан ялгана.

1. УУРХАЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Гөлтгөний ордоос гөлтгөнө олборлох, боловсруулах, тээвэрлэх төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутаг дэвсгэр, бүс нутгийн байгаль орчинд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг 2021 онд шинэчлэн боловсруулсан төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээнд тодорхойлсон байдаг. Төсөл хэрэгжиж байгаа бүс нутагт Мак Цемент ХХК-аас гадна “Эрдэнэгибс” ХК зэрэг аж ахуйн нэгжүүд гөлтгөний уурхайн төсөл хэрэгжүүлдэг учраас тухайн газрын хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх нөлөөлөл нь хам шинж чанартай юм.

Гөлтгөний ордоос гөлтгөнө олборлох, боловсруулах, тээвэрлэх төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдийг түүнд өртөх орчноор нь буюу агаар, гадаргын болон газар доорх ус, хөрс, амьтан ургамлын аймгийг хамруулан дараах байдлаар тодорхойлсон.

Агаарын чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Зам ашиглалтад байнга хяналт тавьж, тогтвортой гадаргуутай байлгахын тулд сайтар шахаж нягтруулж байнга арчилж уухайн зам ба хэсгүүдийг байнгын усалгаатай байлгаж дотооддоо тоосны хяналтыг хуваарийн дагуу хийх
- Орчны ажлын болон агаарын бохирдлыг БОННУ-нд заагдсан хяналтын цэгүүдэд хийх
- Хог хаягдлын болон бохирын цэгт тогтсон хугацаанд мэргэжлийн байгууллагаар ариутгал хийлгэж агаар орчныг бохирдуулахаас урьдчилан сэргийлэх
- Шатах тослох материалын ууршилтаас хамгаалахын тулд байнга зориулалтын саванд хадгалах, тагтай байлгах, нийт ажилчдад сургалт явуулах
- Уурхайн замд хүнд даацын машин, техникт хурдны хязгаарлалт тавих, замын тэмдэг тэмдэглэгээг сайжруулах

Усны чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Хайгуулын ажил болон гидрогеологийн хайгуулын ажлын явцад гүний ус илрээгүй. Иймд ордын олборлолтын явцад ус шүүрүүлэх ажил явагдахгүй.
- Төслийн талбай орчимд байнгын урсацтай гол горхи байхгүй тул гадаргын усанд үзүүлэх нөлөөлөл үүсэхгүй.

Хөрсний чанарт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Олборлолт явуулах болон бусад ажлын явцад өртөх талбайн шимт хөрсийг хуулан стандартын дагуу шимт хөрсний овоолго үүсгэж арчилж байх
- Хөрсний бохирдлоос сэргийлж ахуйн болон үйлдвэрийн хог хаягдлыг менежментийн дагуу ангилан ялгаж, хуулийн дагуу зайлуулах, устгалд оруулж байх
- Уурхайн дотоод замын сүлжээг тодорхойлж, батлагдсан замын сүлжээ ашиглах, олон салаа зам гаргахгүй байх, шинэ газар элэгдэлд оруулахгүй байх талаар нийт ажиллагсдад сургалт явуулах
- Ашигласан тос, маслоны асгаралтанд хяналт тавих, бохирсдон хөрсийг саармагжуулан цэвэрлэх арга хэмжээ авч байх
- БОННУ-ний дагуу хөрсний мониторингийг хяналтын цэгүүд тус бүр дээр хийн, өөрчлөлтийг судлах

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Салаа зам үүсгэснээс шалгаалан хөрс идэгдэл эвдрэлд орох
- Тос, тосолгооны материал, бохир ус асгарсанаас шалтгаалан хөрс бохирдох
- Хуурай хог хаягдлыг зөвшөөрөлгүй газар хаяснаар хөрс бохирдох
- Борооны усны угаагдал, үерийн усны улмаас бохирдол зөөгдөн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах

Ургамлан нөмрөг ба амьтны аймагт үзүүлэх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

Гол сөрөг нөлөөллүүд:

- Олборлолт явуулах талбайн шимт хөрсийг хуулж овоолго үүсгэснээр тухайн газрын ургамлан бүрхэвч устгах
- Шинээр барилга байгууламж барих, зам гаргах зэргээс хөрсөн бүрхэвч эвдрэл элэгдэлд орж тухайн хэсгийн ургамлан бүрхэвч доройтох
- Уул уурхай түүнийг дагасан үйлдвэр, суурьшлаас тухайн бүс нутгийн амьтан дайжих, дүрвэх
- Амьтны бүртгэлийг тогтмол мэдээгээр хийх, амьтан мэдээлэх хуудсыг ажилчдад таниулан хэвшүүлэх

Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд:

- Салаа зам үүсгэснээс шалгаалан хөрс элэгдэл эвдрэлд орж ургамлан бүрхэвчид нөлөөлөх.
- Төслийн үйл ажиллагааны улмаас үүсэх тоосжилт ургамлын гадаргууд бууснаар фотосинтезжилт багасгаж ургамлын ургалтанд нөлөөлөх

Хог хаягдлын нөлөөллийг бууруулах

- Компанийн “Хог хаягдлын менежмент”-ийн дагуу уурхайн хог хаягдлыг ангилан ялгах
- Орон нутагтай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, ахуйн хог хаягдлыг богино хугацаанд зайлуулна.
- Хог хаягдлын болон бохирын цэгт тогтсон хугацаанд мэргэжлийн байгууллагаар ариутгал хийлгүүлж байх

2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ, ҮНДСЭН ҮР ДҮН

Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай суманд орших “Мак Цемент” ХХК-ийн Ширээгийн хөндий гөлтгөний уурхайн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа БОАЖ-н сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ний өдрийн А-618 тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-г баримталсан.

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэх бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгалийн нөөц баялгийг ашиглах явцад байгаль орчныг доройтохоос урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах, нөхөн сэргээх, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох, түүх соёлын өвийг хамгаалахтай холбогдсон арга хэмжээг тодорхойлон, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тооцож, хариуцах этгээд, хэрэгжүүлэх хугацаа, баримтлах хууль, журам, аргачлал, стандартыг тодорхойлж тусгасан. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсч болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа, хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тусгахаар хуульчлагдсаныг баримтлан боловсруулав.

Энэхүү төлөвлөгөөний гол зорилтуудыг Гөлтгөний уурхайн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний зөвлөмж, тайлант оны байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний хэрэгжилт болон түүнийг тодорхойлж үнэлгээ өгсөн орон нутгийн холбогдох ажлын хэсгийн дүгнэлт, байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитын зөвлөмж зэрэг баримт бичгүүд дээр үндэслэн тодорхойлов.

2025 оны Гөлтгөний уурхайн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд хэрэгжүүлсэн гол үйл ажиллагаанууд, түүний үр дүнг дурдвал.

- Уурхайн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн ажилласан.
- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг хуваарийн дагуу авч хэрэгжүүлсэн.
- Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг БОМТ-ний хуваарийн дагуу явуулан, шинжилгээний үед орон нутгийн иргэнийг байлцуулан, хамтран ажиллав. Мөн

дотооддоо өөрсдийн багажаар хэмжин мэргэжлийн байгууллагаар байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн хэмжилтүүдийг хийлгэсэн.

- Уурхайн үйл ажиллагааг орон нутгийн иргэн аж ахуй нэгж байгууллагад танилцуулах, тэдгээртэй санал бодлоо солилцож, нутгийн иргэдтэй хамтран ажилласан.
- Хог хаягдлын менежмент, ангилан ялгалтыг сайжруулан дахивар хүлээн авах байгууллагад шилжүүлсэн.
- Техникийн нөхөн сэргээлт 1.7 га, биологийн нөхөн сэргээлт 0.3 га төлөвлөгөөний дагуу хийж гүйцэтгэн орон нутагт актын дагуу хүлээлгэн өгсөн.
- Компаниас боловсруулж, баталсан журам, зааварчилгааг өөрийн уурхайн онцлогт тохируулан амжилттай хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.
- Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Дэлгэрхангай сумын Дэлгэрхангай уул УТХГ-т зэрлэг амьтдад биотехникийн зориулалтаар 200 ширхэг боодол өвс өгч биотехникийн арга хэмжээг зохион байгуулсан.
- Нөлөөллийн бүсийн иргэдтэй хамтран орчны хяналт шинжилгээ хийж, малчин өрхүүдэд өвс тэжээл тараасан.
- Гөлтгөний уурхайн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй болзошгүй ба гол сөрөг нөлөөллийг хянах зорилгоор агаар орчин, газар доорх ус, хөрсөн бүрхэвч зэрэг чиглэлээр орчны хяналт шинжилгээний ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлууд түүний биелэлтийн тоон үзүүлэлтийг дараах хүснэгтэнд нэгтгэн илэрхийлэв.

Хүснэгт 14. Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудын хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээний төрөл	Төлөвлөсөн ажлын тоо	Гүйцэтгэсэн ажлын тоо	Хийгдэж буй болон хойшлогдсон ажлын тоо
1	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	12	12	
2	Нөхөн сэргээлт	2	2	
3	Дүйцүүлэн хамгаалах	1	1	
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-	-	
5	Түүх соёлийн өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1	1	
6	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	5	5	
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	5	5	
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	11	11	

9	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	8	8	
10	Олон нийтэд тайлагнах үйл ажиллагаа	2	2	
	Нийт :	47	47	

3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 15. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

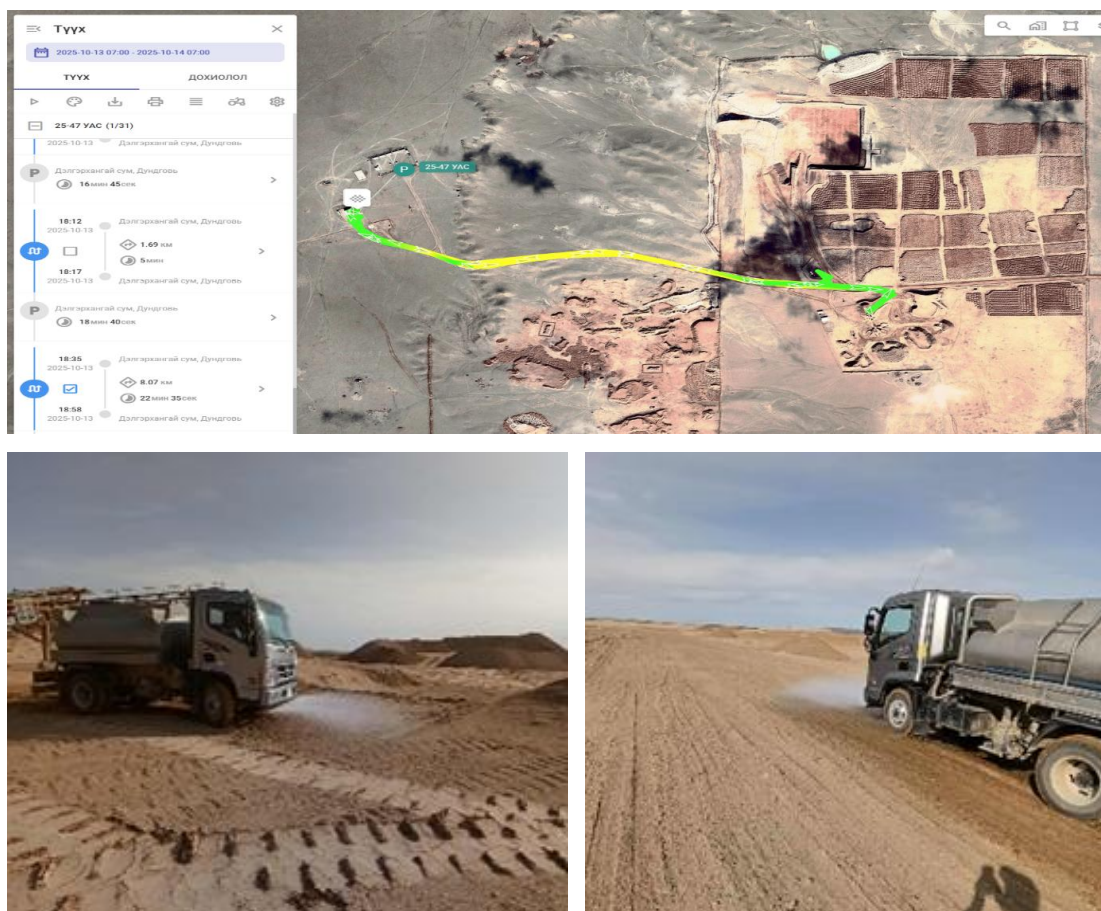
№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр					
1	Хүнд машин механизмаас тоосжилт үүсэх	Уурхайн дотоод тээврийн зам талбай	Дотоод замаас үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор хурдны хязгаарт хяналт тавьж тогтмол GPSээр хянан, тэмдэг зааврыг мөрдөж ажилласан.	500,000	
2		Гадаад тээврийн зам	Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаар 40 км/ц-аас хэтрэхгүй байхаар хязгаарлах зааварчилгаа өгч, тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулан, засаж сайжруулсан.	400,000	
3	Бүтээгдэхүүн тээвэрлэх явцад тоосжилт бохирдол үүсэх	Гөлтгөнө тээврийн машин	Тээврийн машины түүхий эд тээвэрлэлтэд хяналт тавьж хучилт хийж ажиллаж байна.	Үйл ажиллагааны зардлаар	
4	Агаар мандалд тоосжилт үүсэх	Уурхайн ажилчдын хотхон	Уурхайн ажилчдын хотхонд 200 ширхэг мод шинээр тарьж ургуулсан	Үйл ажиллагааны зардлаар	
Усны нөөцөд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр					

5	Уурхайн ус хэрэглээнээс газар доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх	Уурхайн хэмжээнд	Унд ахуйн усыг ЗҮТ-ийн баруун урд байрлах худгаас Mighty маркийн машинаар, мод бут, ногоон байгууламжинд ашиглаж байгаа усыг уурхайн худгийн уснаас зөөвөрлөдөг ба “Зөөврийн усны бүртгэл”-ийг тогтмол бүртгэн зохистой хэрэглээнд хяналт тавин ажиллаж байна.	50,000	
6	Ус бохирдож улмаар хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Малчны худаг	Эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм тогтоох, хэвшүүлэх, ойр орчныг цэвэрлэн, хог хаягдлын бохирдлоор бохирдуулахгүй байх арга хэмжээ авч ажиллаж байна.	-	
Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр					
7	Шимт хөрсийг стандартын дагуу хуулж, хадгалах ба уг үйл ажиллагаанд хяналт тавих	Уурхайн ахилтын талбай	МАК Цемент ХХК нь Монгол улмын стандарт MNS 5916:2008 газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалтын дагуу 5 метрээс илүүгүй өндөртэй байгуулсан. Уул уурхай, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулахаас өмнө хөрсний үе давхаргын зузааныг тодорхойлж, харилцан адилгүй тогтоосон гүн хүртэл шимт хөрсийг хуулж, хадгалж, чанарын хяналт гүйцэтгэв.	Үйл ажиллагааны зардлаар	
8	ШТМ шингээх зориулалтын материалыг шаардлагатай газруудад бэлэн байлгах	Үйлчилгээний талбайд	Техникийн тосолгоо үйлчилгээ, угаалга зэргийг зориулалтын талбайд хийж, завсар үйлчилгээний төвд асгаралтын иж бүрдэл байрлуулсан.	380,000	

9	ШТМ-ын асгаралтанд хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын талбайд саармагжуулах	Төслийн талбайд	ШТМ-ын асгаралтанд хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын талбайд саармагжуулж байна.		
10	Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, олгох, хяналт тавих	Уурхайн хэмжээнд	2025 оны 3 сараас 6 сарын 01 хүртэлх хугацаанд нийт 1 удаа газар хөндөх зөвшөөрлийн хүсэлтийг хүлээн авч зөвшөөрлийг баталсан бөгөөд уурхайн нөлөөгөөр нийт 2.6 га талбайг хөндсөн. Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас хөндөгдсөн талбайн бүртгэлийг тогтмол хийж байна.	150,000	
Ургамал, амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр					
11	Ургамлан нөмрөг талхлагдах	Төслийн талбайн хэмжээнд	Мод тарьсан талбай, ногоон байгууламжийн усалгаа арчилгаа хийсэн. Мөн уурхайн 2 цэгт ургамлан нөмрөгийн бичиглэл хийсэн.	100,000	
12	Уурхайн ЦДАШ-аас нөлөөллөөр шувууд үхэх		Уурхайн бүс дэх шувууны мониторинг судалгаа хийсэн.	Үйл ажиллагааны зардлаар	
Нийт зардал				1.580.000	

4.1 Тээврийн хэрэгслийн хурдыг хязгаарлах тэмдэг зааврыг мөрдөж ажиллах, замын тоос дарах усалгаа хийх

Уурхайн дотоод замын тэмдэг, тэмдэглэгэе сайжруулан шинээр 10 тэмдэг суурилуулсан бөгөөд хурдны хязгаарлалтыг дагаж мөрдүүлэн тогтмол GPS-ээр хянан ажиллаж байна. Мөн замын тэмдэг, тэмдэглэгээ нийт 21 ширхгийг шинээр байрлуулснаас зүг заах-9, хурдны тэмдэг-3, зогс-1, зогсоолын талбай-2 гэх мэт тогтмол сайжруулан ажиллаж байна.

Зураг 9. Замын тоосжилт дарах усалгаа болон, хурдны хязгаарыг мөрдөн GPSээр тогтмол хянан ажиллаж байна.

4.2 Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаарт хяналт тавьж, тэмдэг тэмдэглэгээг сайжруулах

Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаарт хяналт тавьж хурдны хязгаарыг 40км/ц-аас хэтрэхгүй байх зааварчилгаа өгч тогтмол засаж сайжруулан ажиллаж байна.

Зураг 10. Замын тоосжилт дарах усалгаа болон, тэмдэг тэмдэглэгээ байрлуулж ажилласан

4.3. Тээврийн машины бүтээлгийн бүрэн бүтэн байдалд хяналт тавих

“Эрдэнэ Хангайн зам” ХХК, Амар баяжих ХХК нар Ширээгийн хөндий гөлтгөний уурхайгаас тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг хариуцан гүйцэтгэдэг бөгөөд гөлтгөнө тээвэрлэх явцад зориулалтын хучлага хэрэглэн, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэж байна.

Зураг 11. Гөлтгөнө тээврийн машинуудын түүхий эд хучилтын талбайд зориулалтын бүтээлэг ашиглаж буй үйл явц

4.4 Ногоон байгууламжын тарих ургуулах үйл ажиллагаа

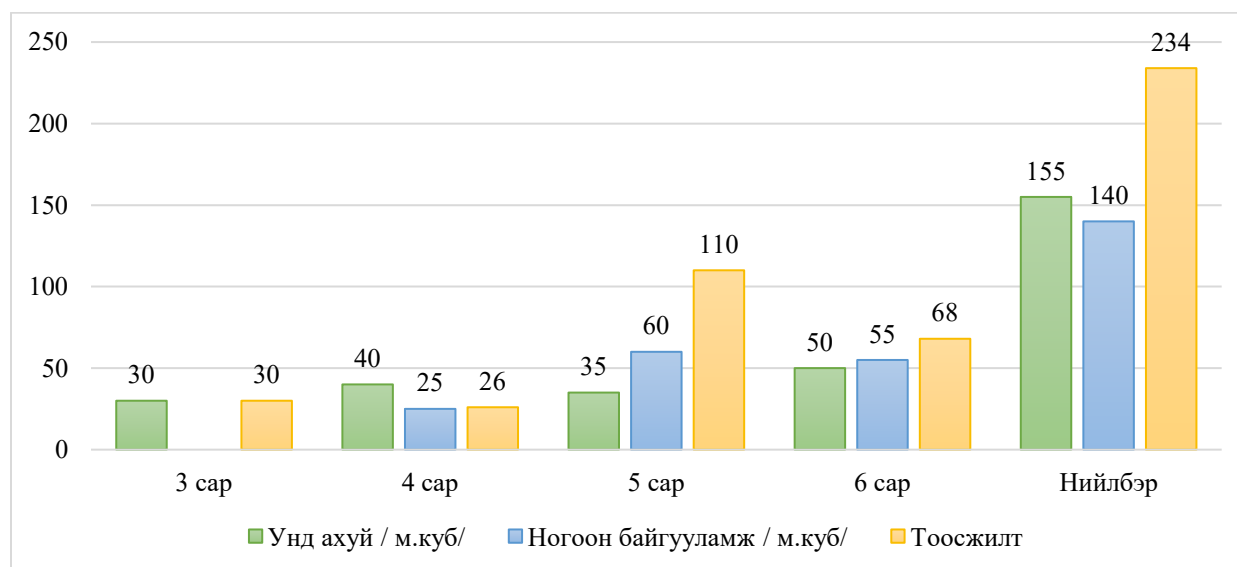
2025.05.22-ны өдөр Хайлаас, шар хуайс 200 ширхэгийг нэмж тарьсан. Нийт уурхайн хотхоны хэмжээнд 8 төрлийн 873 ширхэг, мод сөөг ургаж байна.

Зураг 12. Ногоон байгууламжийн усалгаа арчилгаа

4.5 Унд ахуй болон мод бут, ногоон байгууламжинд ашиглаж буй зөөврийн усыг бүртгэж зохистой хэрэглээнд хяналт тавих

Унд ахуйн ус болон ногоон байгууламжийн усалгааны усыг зориулалтын худгаас Mighty маркийн маркийн машинаар зөөвөрлөдөг ба "Зөөврийн цэвэр усны бүртгэл"-ийг бүртгэдэг. /бүртгэлийг хавсралтаар оруулав/ Уурхай нь 3-р сарын 1-нээс 6-р сарын 13-ны хүртэл нийт 103 хоног ажилласан бөгөөд ажиллах хугацаандаа унд ахуйн болон ногоон байгууламжид ашиглаж буй усны бүртгэлийг тогтмол бүртгэсэн.

Зураг 13. Уурхайн ашигласан ус

Тайлбар: 2025 оны ус ашиглах дүгнэлтээр унд ахуйн хэрэгцээнд 182,3 м³ жил, ногоон байгууламжийн усалгаанд 1420,8 м³ жил, зам талбайн тоосжилт дарахад 4120 м³ ус ашиглахаар гарсан бөгөөд бодит хэрэглээгээр унд ахуйд 155 м³ /жил, ногоон байгууламжинд 140 м³/ жил, тоосжилтод 234 м³/ жил ус ашигласан байна. Усны төлбөрийг усны дүгнэлтээр буюу 787006 төгрөгийг холбогдох дансанд шилжүүлсэн.

4.6. Эрүүл ахуйн бүсийн дэглэм тогтоох, хэвшүүлэх ойр орчныг цэвэрлэх, хог хаягдлаар бохирдуулахгүй байх

Үйл ажиллагаа эхэлсэн цагаас хойш 1 бүх нийтийн цэвэрлэгээг хуваарийн дагуу 2 удаа хийж гадаргын бохирдлыг бууруулан ажиллаж байна. Энгийн хог хаягдлыг түр хог хаягдал хадгалах цэг дээр байрлуулан гэрээний дагуу сумын хогийн цэгт нийлүүлж байна.

4.7. Шимт хөрсийг стандартын шаардлагын дагуу хадгалж, хамгаалах

Зураг 14. Шимт хөрсийг стандартын дагуу хадгалсан байдал

Байгаль орчин, Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS 5916 : 2008 стандартын дагуу 2025 онд 83,9 мян м³ хөрс хуулалатын ажил хийгдсэн. Шимт хөрсийг стандартын дагуу олборлолтын талбайн баруун хойд талд овоолго үүсгэж биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн.

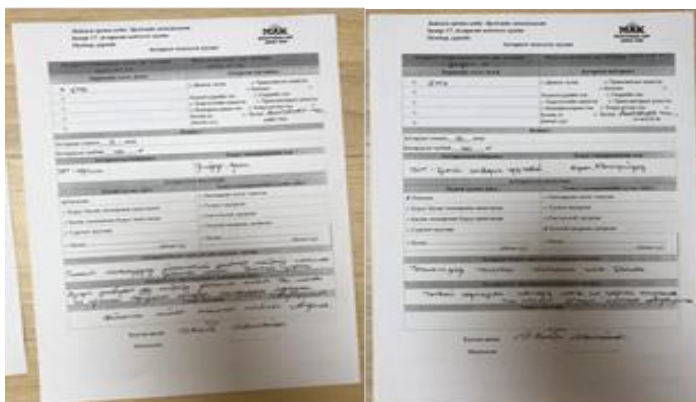
4.8. ШТМ шингээх зориулалтын материалыг шаардлагатай газруудад бэлэн байлгах

Шатах, тослох материалыг шингээх зориулалтын материалыг шатахуун түгээх станц болон, засвар үйлчилгээний төвд байрлуулан зориулалтын дагуу ашиглаж байна. Мөн бохирдсон даавуу болон бусад сав зэргийг цуглуулан Цементийн үйлдвэрлүү тээвэрлэж нэгдсэн журмаар устгуулж байна. Ихэнх техник засвар үйлчилгээнд орж Гөлтгөнийн уурхайд очдог тул томоохон засварын ажил хийгддэггүй болно.

Зураг 15. ШТМ-г шингээх зориулалт бүхий иж бүрдэл

4.9. ШТМ-ын асгаралтанд хяналт тавьж, бохирдсон хөрсийг бүртгэн, тусгай зориулалтын талбайд саармагжуулах

Зураг 16. Бохирдсон хөрс бүртгэл, хөрс саармагжуулах талбай

Автомашинь зогсоол нь хатуу хучилттай, мөн хаягдал тос хадгалах поошиг байрлуулсан хэсэг нь хатуу хучилттай тул цэгэн байдлаар тос масло асгаралт үүсэхээс бусад тохиолдолд орчныг бохирдуулах эрсдэл бага байдаг.

4.10. Газар хөндөх зөвшөөрөл авах, олгох, хяналт тавих

2025 онд уурхайн карьерт 1.7 га газар хөрс хуулах ажилд газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас олгон ажлын явцад хяналт тавин ажилласан.

[illegible]

Зураг 17. Газар хөндөх зөвшөөрлийн хуудас

4.11. Ургамлан бүрхэвч, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хэрэгжилт

Ургамлан бүрхэвч, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын хүрээнд ногоон байгууламжийн усалгаа арчиглааг тогтмол хийж уурхайн хяналтын 2 цэгт ургамлын бичиглэл хийсэн.

Зураг 18. Ногоон байгууламжийн үсалгаа арчилгаа

Зураг 19. Уурхай орчмын ургамлын бичиглэл

4.12. Уурхайн шувуу ажиглалт, мониторинг

Уурхайн шувуу ажиглалт, мониторинг														
№	Дүн	Т.С.	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу	Уурхайн шувуу
1	1.0000													
2	1.0000													
3	1.0000													
4	1.0000													
5	1.0000													
6	1.0000													
7	1.0000													
8	1.0000													
9	1.0000													
10	1.0000													
11	1.0000													
12	1.0000													
13	1.0000													
14	1.0000													
15	1.0000													
16	1.0000													
17	1.0000													
18	1.0000													
19	1.0000													
20	1.0000													

Зураг 20. Уурхай орчмын амьтны хяналт бүртгэл

Лицензийн талбайн шувууны мониторингоор сохор элээ, шоорон эвэрт болжмор, хээрийн бор шувуу, хөх цэгцгий, адууч чогчиго зэрэг шувууд элбэг тохиолдож байна.

5. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

Хүснэгт 16. Техник, биологийн нөхөн сэргээлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал / мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	Төслийн талбайн хэмжээнд	Дотоод овоолго	541.891.545	Тухай бүрт
2	Биологийн нөхөн сэргээлт		Дотоод овоолго	9.832.782	Тухай бүрт
Нийт зардал мян.төг				551.724.327	

5.1 Техникийн нөхөн сэргээлт

2025 оны техникийн нөхөн сэргээлтийг 1.7га газарт 541.891.545 төгрөгийн зардлаар хийж гүйцэтгэн ажилласан.

Зураг 19. Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай

5.2 Биологийн нөхөн сэргээлт

Биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг 2025 оны БОМТ-ний дагуу 0.3га газар согоовор, царгасын үрээр хийсэн. Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг орон нутагт акт үйлдэн хүлээлгэн өгсөн. /Актыг хавсралтаар оруулав./

Зураг 21. Олон наст ургамлын үр цацаж буй байдал

Зураг 20. Шимт хөрс жигдрүүлэн, үр тараан тармах үйл явц

Зураг 22. Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн усалгаа

Зураг 23. Биологийн нөхөн сэргээлт хийж ургамалжуулсан талбай

6. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 17. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний дунд хугацааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Дүйцүүлэн хамгаалах шаардлагатай газрын хэмжээ, биологийн олон янз байдлыг сайжруулах	Төслийн талбайн хэмжээнд	Дэлгэрхангай УТХГ-н хэмжээнд ховор ан амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авах үйл ажиллагаа хэрэгжүүлсэн.	3.039.200	Тухайн жилийн 3 сард
Нийт зардал мян.төг				3.039.200	

6.1 Дүйцүүлэн хамгаалах үйл ажиллагаа

Уурхайн дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд “Дэлгэрхангай уул” УТХГ-т зэрлэг ан амьтанд биотехникийн зориулалтаар 200 боодол өвс хүлээлгэн өгч ажилласан. /Актыг хавсралтаар оруулав./

Зураг 24. Өвс хүлээлгэж өгөх үеийн зураг

7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 онд нүүлгэн шилжүүлэх ажил төлөвлөгдөөгүй.

8. ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад санамсаргүйгээр археологи ба палеонтологийн олдворууд олдож болзошгүй тул үйл ажиллагааны явцад санамсаргүй олдворууд олдсон тохиолдолд Монгол улсын соёлын өвийг хамгаалах хууль болон “МАК Цемент” ХХК-ийн “Санамсаргүй олдворын үед ажиллах журам”-ын дагуу дагаж мөрдөн ажиллана.

Хүснэгт 18. Түүх соёлын дурсгалт газар

№	Аймаг	Сум	Түүх соёлын дурсгалт газар, байгалийн үзэсгэлэнт газрын нэр	Зүг чиг (орд газраас)	Зай км
Агуй					
1	Дундговь	Дэлгэрхангай	Гоожронхой	Зүүн	60
Эртний хийд					
2	Дундговь	Дэлгэрхангай	Хошуу хийд	Баруун хойд	6.4
Эртний хот балгадын туурь					
3	Дундговь	Сайхан овоо	Цагаан овоо	Баруун	35
Хүн тавьдаг газар					
4	Дундговь	Дэлгэрхангай	Хар чулуун	Зүүн	4

9. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хүснэгт 19. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал / мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Осол эрсдлийн тухай нийт ажилчдад сургалт явуулах	Нийт ажилтан	Осол эрсдлийн тухай нийт ажилтанд анхан болон давтан сургалт орсон	40.000	Жилдээ
2	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгааг мөрдүүлж ажиллах	Нийт ажилтан	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан шатны зааварчилгаанд нийт ажилтан хамрагдсан. Мөнх давтан зааварчилгаанд нийт ажилтан хамрагдав	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
3	Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуй, байгаль орчны хяналт мониторинг хийх	Нийт ажилтан	Байгаль орчны мониторинг судалгааг 3, 5 саруудад хийж гүйцэтгэсэн	190.000	Жилдээ
4	Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдлийг бууруулах болмжтой арга хэмжээг авах	Нийт ажилтан	Галын хорын үзлэг шалгалт хийж хугацаа нь дууссаныг цэнэглүүлсэн.	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
5	ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмж, шугам хоолойн битүүмжлэлд хяналт тавих	Нийт ажилтан	ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмжид тогтмол хяналт тавьж ажилласан	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				230.000	

9.1. Осол эрсдэлийн тухай нийт ажилтны сургалт

Зураг 25. Осол эрсдэлийн талаар нийт ажилтны сургалт

9.2. Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан, давтан зааварчилгаанд хамрагдсан

Зураг 26. Хөдөлмөр хамгаалал, эрүүл ахуйн анхан болон давтан сургалт

[illegible][illegible][illegible]

БАЙГАЛЬ ОРЧИНХ ХЭСЭГ

Нэг ажлын нөхцөл байдал:

СЭЛЭН	ХАРИУДАХ БАЙДАЛ	ТЭНГЭЭР	ЧИНЭ	ТЕМПЕРАТУР
1	5	3	А	6

Тайлбар:

СЭЛЭН: 1- нутгийн 2-сэлэнгүй 3-сэлэнгүй, зургаа-дугаар
 3-дугаар бүррэг, нийслэл
 ТЭНГЭЭР: Төвийн 1-дугаар 3-дугаар
 ЧИНЭ: Агуурай 1-дугаар 2-дугаар
 ТЕМПЕРАТУР: (°C) 1-10-13 F: 15-20 G: 20-30 H: 3-10 I: 10-15 M: 15-20

Шалтгаан баг
(Нэг: 6-дугаар)

Нар:

Нар:

Нар:

ТАНИЛЦАН: ҮЙДЭЭРИЙН ДАРГА

Урьдчилсан чиглэл үүрэг:

Б.БААЖАРГАЛ -

ХЭНИСАН: БОХ ордон бичигч

G.

Э.Батсайхан - э

48

9.4 Төслийн талбайд гал түймрээс сэргийлэх, эрсдэлийг бууруулах боломжит арга ХЭМЖЭЭ

Зураг 28. Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний нийт ажилтны сургалт

9.5 ШТС-ын сав, тоног төхөөрөмж, шугам хоолойн битүүмжлэлд хяналт тавих

ХЭМАБ-ын хэсэгтэй хамтран үзлэг шалгалтыг тогтмол хийж, галын хорны бэлэн байдал, ажиллагааг тогтмол шалган ажиллаж байна.

Зураг 29. ШТС-н галын сараа, болон галын унтраах хорны бүрэн бүтэн байдал

10. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Компанийн хэмжээнд мөрдөгдөж байгаа “Үйлдвэр уурхайн хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө”-г дагж мөрдөн уурхайн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, устгах журмын дагуу ажиллаж байна.

Хүснэгт 20. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Хог хаягдлын цэгт, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийх	Хог хаягдлын цэгт	Хог хаягдлын цэгт, ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийсэн	150.000	Жилдээ
2	Хуванцар хог хаягдлыг ангилан ялгах	Уурхайн хэмжээнд	Хуванцар хог хаягдлыг ангилан ялгаж, аж ахуйн нэгжид нийлүүлж, акт авсан	Үйл ажиллагааны зардал	3-5 сард
3	Зам талбайд хийсч тарсан хог хаягдлын цэвэрлэгээ зохион байгуулах	Уурхайн хэмжээнд	Зам дагуу нийтийн цэвэрлэгээг сар бүр зохион байгуулж, цэвэрлэгээний акт орон нутагт гаргаж өгсөн	200.000	3-5 сард
4	Дахин ашиглагдах хаягдлын хоёрдогч түүхий эд авдаг аж ахуйн нэгж байгууллагад нийлүүлэх /хуванцар сав, мод, төмөр/	Уурхайн хэмжээнд	Хуванцар хаягдлын дахин боловсруулах хог хаягдалд нийлүүлж акт авсан	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
5	Хог хаягдлын чиглэлээр ажилчдад сургалт орох	Уурхайн хэмжээнд	Байгаль орчны сургалтын хүрээнд хог хаягдлын менежментийн сургалтыг 8, 9-р сард 2 удаа орсон	Үйл ажиллагааны зардал	Жилдээ
6	Аюултай хог хаягдал, хаягдал тосыг цуглуулж дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	Уурхайн хэмжээнд	Аюултай хог хаягдлын хүрээнд масло, хаягдал тосыг гэрээт компанид нийлүүлсэн.	250.000	Жилдээ
Нийт зардал мян.төг				600.000	

10.1 Хог хаягдлын ариутгал халдваргүйжүүлэлт

Байгаль орчин, ахуйн нэгжүүдийн сайдын
2018 оны 02 сарын 02-ны өдрийн А/21 дүгээр
тушаалын 1 дүгээр хавсралт

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДАЛ ХАЯГДЛЫН ДАГАЛДАХ БИЧИГ

№ 132

Дагалдах бичгийн дугаар:

/интервалын төлөвлөгөөний нэмэлт хуудас хүргэсэн/

1. Үүсгэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн бүртгэлийн дугаар:
2. Аюултай хог хаягдал үүсгэгч байгууллагын нэр: "МАК ЦЕМЕНТ" ХХК

3. Аюултай хог хаягдалыг хуульчилсан өгсөн:
Огноо нэр: Албан тушаалтан Гарын үсэг: Огноо: 2025 он 04 сар 14 өдөр
Э. Батсайхан ХАБЭА

3. Тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
1/ Тээврийн хэрэгслийн утасны дугаар: 18-93 УЕС Тээвэрлэгчийн бүртгэлийн дугаар: 0000022

4. Аюултай хог хаягдалын талаарх мэдээлэл:

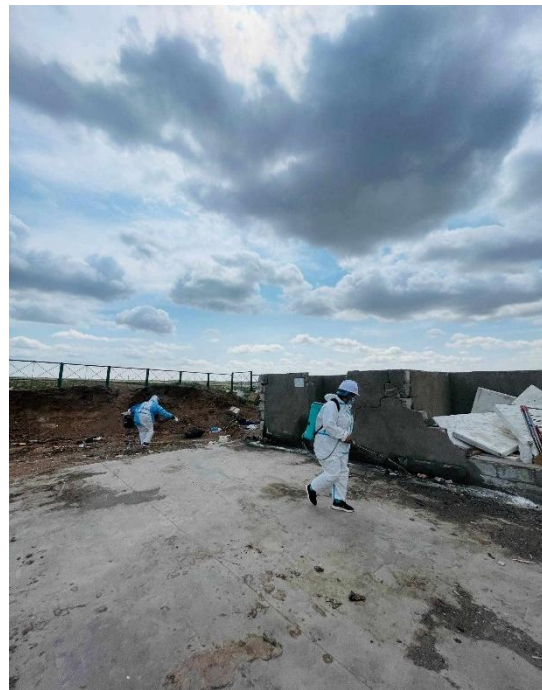
Аюултай хог хаягдалын нэр	Аюулын ангилалын зэрэглэл	Саллагын бүлэг	Саллаг дугаар	Хэмжээ Төрөл	Хэмжээ	Нэгж	Аюултай хог хаягдалын код
1 Шөнийн хаягдал	X				96	ш	150119
2 Пригтерийн хор	X				9	ш	150120
3 Шингэн хаягдал	X				105	а	150118
4 Хуруу зай	X				4	кг	150160

3. Тээвэрлэх үед анхаарах нэмэлт зааварчилгаа, мэдээлэл:
Тусгай Зориулалтын тээврийн хэрэгсэл

5. Аюултай хог хаягдалыг хуульчилсан өгсөн тээвэрлэгч:
"Түмэн-Эгшин" ХХК
1. Огноо нэр: Б. Ойбаяр Гарын үсэг: 2025 он 04 сар 14 өдөр

6. Үд зохиовч:

8. Аюултай хог хаягдалыг хуульчилсан өгсөн тээвэрлэгчийн талаарх мэдээлэл:
Аж ахуйн нэгжийн нэр: ТҮМЭН ЭГШИГ ХХК
Түмэн-Эгшин ХХК бүртгэлийн дугаар: -0000022
Аюултай хог хаягдалыг хуульчилсан өгсөн:
Огноо нэр: Түмэн эгшин ХХК Албан тушаал Гарын үсэг: /
Ч. Осолжаргал Үйлдвэрийн дарга

Зураг 30. Хог хаягдлын ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хуваарийн дагуу хийгдсэн

10.2 Хуванцар хог хаягдлыг ангилан ялгах, төвлөрүүлэх

Зураг 31. Хуванцар хог хаягдлын ангилан ялгалт, төвлөрүүлэлт

10.3 Зам талбайд хийсч тарсан хог хаягдлын цэвэрлэгээ

Зам талбайд хийсч тарсан хог хаягдлын цэвэрлэгээг улирал бүр тогтмол зохион байгуулан ажиллаж байна.

Зураг 32. Зам талбайн хог хаягдлын цэвэрлэгээ

10.4 Дахин ашиглагдах хаягдлын нийлүүлэлт

Уурхайн хэмжээнд гарч буй дахивар хог хаягдлыг цемент шохойн үйлдвэр лүү зөөвөрлөж нэгдсэн байдлаар “Төвшин сайхан Мөнх” ХХК-д нийлүүлэн ажиллаж байна.

“Төвшин сайхан мөнх” НУТББ болон ЦЭНГЭЛЭЛЭН МАК
варын хооронд 2025 оны 2 дугаар сарын 26-ны
өдөр байгуулсан тоот гэрээний Хавсралт №1
655-025

ДАХИВАР НӨӨЦ ХҮЛЭЭН АВАХ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС
Огноо: 2025.02.26
Хүлээн авагч байгууллагын нэр: “Төвшин сайхан төв”
Хүлээлгэн өгсөн байгууллагын нэр: ЦЭНГЭЛЭН МАК цемент (Хувийн)

№	Бүтээгдэхүүний нэр	Хэмжээ /кг/	Нэгж үнэ /Т/	Нийт үнэ /Т/	Нэмэлт тэмдэглэл
1	<u>Цөцгөл шохойн</u>	108	175	18900Т	<u>шаарцмал</u>
2	<u>Элэгн шохойн</u>	29.5	940	5900Т	<u>Мөнх өсгөдөгтэй</u>
3					
4					
5					
6					
7					
8					
Нийт дүн		137.5		24800Т	

Хүлээлгэн өгсөн эд харуулагч: _____ Утас: _____
Хүлээн авсан: Ц.Ховдогов Ц.Ховдогов Утас: 9665-5558

САХХУУ
SAGHUU
SAGHUU & SAGHUU
SAGHUU & SAGHUU

Зураг 33. Төвлөрүүлсэн хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэн ажилласан.

10.5. Хог хаягдлын сургалт

Уурхайн хэмжээнд ажилчдыг хог хаягдлын талаархи сургалтанд тогтмол хамруулж хог хаягдлын тухай мэдлэг мэдээлэл, байгальд учруулах сөрөг нөлөө, ангилан ялгах ашиг тус зэрэг сэдвүүдээр зохион байгуулан ажилласан.

Зураг 34. Хог хаягдлын нийт ажилтны сургалт

10.6. Аюултай хог хаягдал нийлүүлэлт

Засвар үйлчилгээнээс гарсан хаягдал тос, тослох материалыг шаардлагын дагуу хадгалан Цементийн үйлдвэр лүү нэгдсэн байдлаар төвлөрүүлж гэрээт компанид хүлээлгэн өгдөг.

Зураг 35. Аюултай хог хаягдал нийлүүлж буй байдал

“МАК ЦЕМЕНТ” ХХК

2025 оны ... сарын ... өдөр № ... Дорноговь аймаг Далайжаргалан сум

“ХҮСЛЭНТ БҮТЭЭМЖ” ХХК-НД ХАЯГДАЛ ТОС, МАСЛО ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН АЖЛЫН АКТ

“Мак Цемент” ХХК нь Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд болон орон нутгийн зүгээс ирүүлсэн албан бичгийг харгалзан “Хүслэнт Бүтээмж” ХХК-ийн орон нутгийн зам засвар, сайжруулалтын ажилд дэмжлэг үзүүлэн хамтран ажиллаж 6 тн хаягдал, тос малыг зохих хууль, дүрэм, журам, стандартын дагуу нийлүүлж хүлээлгэн өгч хамтран ажиллав.

Хүлээн авсан:
“Хүслэнт бүтээмж” ХХК-ийн
ХАБ-н ажилтан *О.Пүрэвдорж* О.Пүрэвдорж
Хүлээлгэн өгсөн:
Ахлах механик инженер И. Гантунг
Тооцооны нягтлан бодогч Б. Цолмон
БОТХХ мэргэжилтэн *Г. Ууганбат* Г. Ууганбат

Дорноговь аймаг, Далайжаргалан сум

11. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

11.1. Усны чанарын хяналт шинжилгээ

Хүснэгт 21. Усны шинжилгээ

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Ca, Mg, CL, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , NCO ₃ , Fe, As, Na, Cd, Cu, Pb, Zn, Cr, Ni, Ag, Al, B, Mn, Se, Sr, Mo, Co, Be, Sb-ийн агууламж, амт, үнэр, өнгө, pHS нийт ууссан хатуу бодисын хэмжээ, нийт хатуулаг, цахилгаан дамжуулах чанар	Малчны худаг, Ундны ус	Дундговь аймгийн УЦУОШГ-аар хийлгэсэн	300.000	Ундны ус Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ Газрын доорх ус бохирдуулагч бодис,
Нийт зардал				300.000	

Уурхайн үйл ажиллагаа нь 2025 онд 3 дугаар сараас 6 сар хүртэл ажилласан тул уурхайн ажилчдын унд ахуйн малчны гар худаг, модны худагнуудаас 1 удаа дээж авч мэргэжлийн байгууллага болох Дундговь аймгийн ус цаг уур орчны шинжилгээний лабораторар ерөнхий хими, бактериологийн шинжилгээг хийлгүүлэв. Шинжилгээний дүнг MNS0900:2018 “Ундны ус, эрүүл ахуйн шаардлага” стандарттай харьцуулан дүнг боловсрууллаа. Шинжилгээний хариу нь стандартаас давсан үзүүлэлтгүй зохих түвшинд байна. /Шинжилгээний хариуг хавсралтаар оруулав./

11.2 Хөрсний хяналт шинжилгээ

Хүснэгт 22. Хөрсөн орчны хяналт шинжилгээний хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Хөрсний агрохимийн шинж чанар, механик бүрэлдэхүүн	Уурхайн карьер, Ажилчдын хотхон, Технологийн зам, шимт хөрсний овоолго, ШТС орчим, Хогийн цэг, ЗҮТ	Хөрсний агрохими,хүнд металлийн шинжилгээг “Инженер геодези” ХХК-ийн лабораторид хийлгэсэн.	370.000	7 цэгээс дээж авч шинжлүүлэх
2	Хөрсний хүнд металл (Cr, Cd, Pb, Ni, Zn агууламж)				7 цэгээс дээж авч шинжлүүлэх
3	Бактериологи	Хогийн цэг	Хөрсний бактериологийн шинжилгээг хийлгэсэн.	60.000	1 цэгээс дээж авч шинжлүүлэх
Хөрсний хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт зардал				430.000	

11.2.1 Хөрсний агрохимийн шинжилгээ

Гөлтгөний уурхайн хөрсний бохирдлыг хянах зорилгоор 6 (Технологийн зам, уурхайн карьер орчим, ажилчдын хотхон, засвар үйлчилгээний төв, хогийн цэг, нөлөөллийн бүс) цэгээс дээж авч “УЦУОШТ” лабораториор шинжлүүлсэн. /Шинжилгээний хариуг хавсралтаар оруулав./

11.3. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ

Хүснэгт 23. Агаар орчны хяналт шинжилгээний хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
	ТоосжилтPM(2.5), PM(10)	Технологийн зам	80.000	

1	Дуу шуугианы хэмжилтхийх	Уурхайн карьер		3, 4, 5 саруудад (дотооддоо сард нэг удаа)
		Ажилчдын хотхон орчим		
		ЗҮТ		
2		Бутлуур шигшүүрийн орчим		
3	SO2, NO2,CO	Технологийн зам	80.000	5 сард (мэргэжлийн байгууллагаар)
		Уурхайн карьер		
		Ажилчдын хотхон орчим		
		ЗҮТ		
		Бутлуур шигшүүрийн орчим		
Нийт зардал			160.000	

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг БОННУ-нд зөвлөмж болгосны дагуу тодорхойлсон хяналтын цэгүүд дээр, хуваарийн дагуу явуулж уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэн гарах нөлөөллийг хянах, хүлээн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байлгах явдал юм. /Шинжилгээний хариуг хавсралтаар оруулав./ Дотооддоо тоосжилт РМ (10), РМ (2.5) –ыг DUST TRAK 8530 багажаар, ажлын байран дахь дуу чимээг TESTO 815 гэсэн багажуудаар хэмжилт, мониторинг хийсэн.

Зураг 36. Агаар орчны хяналт шинжилгээний хэрэгжилт

11.4. Ургамлын судалгаа

Хүснэгт 24. Ургамлын мониторингийн судалгааны хэрэгжилт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал /мян.төг/	Биелэлтийн шалгуур
1	Ургамал зүйлийн бүрдэл (овог, төрөл зүйл), бодгалийн тоо, дундаж өндөр, бүрхэц, фенелогийн үе шат, биомасс	Мониторингийн цэгт	Ургамал ургалтын оргил үе болох 8-р сард ургамлын бичиглэл хийсэн (Зураг 23)	99.000	Жилд 1 удаа
Нийт зардал				99.000	

Зураг 37. Ургамлын бичиглэлийн талбай

Он, сар, өдөр	Бичиглэл	Газрын нэр	Ургамлын зүйл	Бүрхэн	Өндөр (см)	Фенологи
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Eriophyllum confertiflorum</i>	8%	27	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Artemisia campestris</i>	8%	15	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Eragrostis minor</i>	4%	14	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Kali turgida</i>	6%	19	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Carex duriuscula</i>	4%	20	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Allium polyrhizum</i>	1%	15	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Heteropappus hispidus</i>	1%	13	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Neopallasia pectinata</i>	3%	11	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Stipa gobica</i>	1%	7	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Ptilotrichum canescens</i>	10%	14	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Artemisia frigida</i>	2%	12	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-1	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Ajania achilleiodes</i>	3%	24	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Neopallasia pectinata</i>	2%	23	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Salsola pestifera</i>	1%	13	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Bassia dasyphylla</i>	50%	13	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Ptilotrichum canescens</i>	8%	22	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Allium polyrhizum</i>	2%	8	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Caragana leucophylla</i>	25%	18	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Neopallasia pectinata</i>	5%	21	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Convolvulus ammannii</i>	3%	12	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-2	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Chloris virgata</i>	1%	6	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Scorzonera divaricata</i>	5%	12	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Caragana leucophylla</i>	5%	13	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Chenopodium acuminatum</i>	8%	12	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Salsola pestifera</i>	5%	11	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Achmatherum splendens</i>	9%	28	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Neopallasia pectinata</i>	3%	16	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Caragana leucophylla</i>	2%	12	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Ptilotrichum canescens</i>	1%	8	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-3	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Artemisia frigida</i>	2%	9	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Convolvulus ammannii</i>	2%	3	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Neopallasia pectinata</i>	3%	9	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Chloris virgata</i>	3%	14	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Emeapogon borealis</i>	2%	9	Цэцэг
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Salsola pestifera</i>	4%	12	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Bassia dasyphylla</i>	4%	9	Үр
2025.08.01	Бичиглэл-4	Гөлтгөнийн уурхай	<i>Stipa gobica</i>	6%	11	Үр

Зураг 32. Ургамлын бичиглэлийн дата, мэдээлэл

12. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

Хүснэгт 25. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Ажлын гүйцэтгэл	Нийт зардал	Биелэлтийн шалгуур
1	Нийт ажилтнуудад байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр сургалт зохион байгуулах	Уурхайн хэмжээнд	Байгаль орчны сургалт нийт ажилтнуудад орсон	Үйл ажиллагааны зардлаас	Сургалтын бүртгэл
2	Уурхайн газрын гэрээг хийж төлбөр төлөх		Уурхайн холбогдолтой гэрээ байгуулж, төлбөр төлөгдсөн	Газрын гэрээгээр	Газрын гэрээ, төлбөрийн баримт
3	Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж зөвшөөрөл авах, гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх		Ус ашиглалтын дүгнэлт, холбогдох гэрээ төлбөр шилжсэн	787,006	Усны гэрээ

4	Уурхайн хог хаягдлын гэрээ хийж, төлбөр төлөх	Уурхайн хог хаягдлын гэрээ хийгдэж, төлбөр төлөгдсөн	903,600	Хог хаягдлын гэрээ
5	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутаг болон иргэдтэй хамтран ажиллах санал санаачлагыг өөрийн нөхцөл боломжийн хүрээнд хэрэгжүүлэх	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутагт болон иргэд, УТХГ-тай хамтран ажилласан	200,000	Хавсралт
6	Бохирдлын үзүүлэлтийг тодорхойлох үедээ нөлөөллийн бүсийн иргэд, орон нутгийн төлөөлөл байлцуулан хэмжилт хийх	Дундговь аймгийн ОХШГ-с орчны хэмжилт, мониторинг хийх үед орон нутгийн иргэдийг байлцуулсан	100,000	Хавсралт
7	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих		Үйл ажиллагааны зардлаас	Хавсралт
8	Нөлөөллийн бүсийн малчин айл өрхүүдэд өвс тэжээл өгөх	Уурхайн орчмын нөлөөллийн бүсийн 10 айлд өвс тэжээл, Дэлгэрхангай уул УТХГ-т 200 боодол өвс тарааж хамтран ажилласан	3,039,200	Уурхайн удирдлага, байгаль орчны мэргэжилтэн
Нийт			5,029,806	

12.1 Байгаль орчны сургалт мэдээлэлд хамрагдсан байдал

Гөлтгөнийн уурхайд 8, 9-р саруудад 2 удаа нийт 38 ажилтанд байгаль орчны талаархи сургалт, мэдээллийг хүргэн ажилласан.

СУРГАЛТЫН БҮРТГЭЛИЙН ХУУДАС TRAINING ATTENDANCE FORM	
СУРГАЛТЫН СЭДЭВ TRAINING TOPIC:	Байгаль орчны сургалт
СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН МӨРГӨЖИЛТЭН: INSTRUCTOR NAME:	Б. Ямаа
СУРГАЛТЫН БҮРТГЭЛИЙН ХУУДАС TRAINING ATTENDANCE FORM	Байгаль орчны сургалт
СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН МӨРГӨЖИЛТЭН: INSTRUCTOR NAME:	Б. Ямаа
СУРГАЛТЫН БҮРТГЭЛИЙН ХУУДАС TRAINING ATTENDANCE FORM	Байгаль орчны сургалт
СУРГАЛТ ЯВУУЛСАН МӨРГӨЖИЛТЭН: INSTRUCTOR NAME:	Б. Ямаа

№	Сургалтад хамрагдсан ажилтны нэр	Албан тушаал	Хэсэг нэгж	Гарын үсэг
1	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
2	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
3	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
4	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
5	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
6	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
7	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
8	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
9	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
10	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
11	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
12	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
13	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
14	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
15	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
16	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	
17	Б. Ямаа	Хүрээ	Б. Ямаа	

Зураг 38. Байгаль орчны сургалт, сургалтын бүртгэл

12.2 Уурхайн ус ашиглах дүгнэлт гаргуулж зөвшөөрөл авах,гэрээ байгуулах, төлбөр төлөх

Уурхайн 2025 оны ус ашиглах дүгнэлтийг Онги-Таацын голын сав газраар гаргуулан “Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ”-тай байгуулсан гэрээний дагуу 787,006 мян.төг-ийг төлсөн. /Ус ашиглах дүгнэлт, гэрээг хавсралтаар оруулав./

Огноо/Date: 2025-09-05 13:06:39

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын /Journal No: 17704657

Гүйлгээний дугаар /Poid: 1260926476

Системийн огноо/System Date: 2025-09-05 13:04:36

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5004023529	МАК ЦЕМЕНТ	787,006.00 MNT	1.00
Кт	Банкны дугаар/Branch No MOFUMNUB	Банкны нэр/Bank Name ТӨРИЙН САН		
	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number	Нэр/Name	787,006.00 MNT	1.00
	MN660090 000080000944			

Гүйлгээний утга/Transaction description:

ЕВ-МАК ЦЕМЕНТ ХХК ДЭЛГЭРХАНГАЙ ГӨЛТГӨ

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Зураг 40. Уурхайн ус ашигласны төлбөр төлсөн баримт

12.3 Уурхайн хог хаягдлын гэрээг хийж, төлбөр төлөх

2025 оны уурхайн хог хаягдлын гэрээг “Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ”-тай байгуулсан /гэрээг хавсралтаар оруулсан/ бөгөөд гэрээний дагуух төлбөр болох 903,600 мян.төг-ийг төлсөн.

Огноо/Date: 2025-03-25 11:53:26

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын /Journal No: 10949191

Системийн огноо/System Date: 2025-03-21 10:55:49

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5004023529	МАК ЦЕМЕНТ	903,600.00 MNT	1.00
Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	903,600.00 MNT	1.00
	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card Number	Нэр/Name ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР		
	5176120446			

Гүйлгээний утга/Transaction description:
2250303424344; 5830974; 98020208

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Зураг 41. Уурхайн 2025 оны хог хаягдлын төлбөр төлсөн баримт

12.4 Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутагт болон иргэд, УТХГ-тай хамтран ажилласан

MAK EURO CEMENT
2025 оны 4 сарын 26 өдөр №... Дундговь аймаг
Дэлгэрхангай сум

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХАНГАЙ СУМЫН ДЭЛГЭРХАНГАЙ УУЛ УТХГ-Т
ЭЭРЭГ АН АМЬТАНД БИОТЕХНИКИЙН ЗОРИУЛАЛТААР ӨВС ХҮЛЭЭЛГЭН
ӨГСӨН АЖЛЫН АКТ

Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй
Голтгөний уурхай нь нийгмийн хариуцлагын хүрээнд тус сумын нутагт орших
Дэлгэрхангай уул УТХГ-т идэвхлэн амьдарч буй ээрэг ан амьтанд биотехникийн
зориулалтаар 2025 оны 4 сарын 26-нд 200ш / хоёр зуу / боодол өвс хүлээлгэн өгч хамтран
ажиллав.

/ Энэхүү ажил нийт 3 039 400 сая төгрөг зарцуулсан байна /

Акт хянасан:

Уурхайн дарга

[Signature]

Т.Цэвэрлэн

Голтгөний уулын хэргийн дарга

Л.Лхагвадорж

Акт үйлдсэн:

Байгаль орчны инженер

[Signature]

М.Оюунчимэг

Хүлээн авсан:

Дэлгэрхангай сумын Засаг дарга

[Signature]

О.Олзийжаргал

Байгаль орчны мэргэжилтэн

С.Монхжаргал

Дундговь аймаг, Дэлгэрхангай сум

MAK EURO CEMENT
“МАК ЦЕМЕНТ” ХХК
2025 оны 4 сарын 26 өдөр №... Дундговь аймаг
Дэлгэрхангай сум

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН ДЭЛГЭРХАНГАЙ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗАРТ МОД ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН АЖЛЫН АКТ

“Мак Цемент” ХХК нь “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн, хаврын тарилгын хүрээнд
Дундговь аймгийн Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-аарын захиргаанд шар хуайс модны 300 /таван
зуун / ширхэг суулгац хүлээлгэн өгч хамтран ажиллав.

Хүлээн авсан:

Засаг дарга

[Signature]

Ж.Олзийжаргал

Хүлээлгэн өгсөн:

Уурхайн ерөнхий инженер

БОТХХ мэргэжилтэн

[Signature]

Ц.Туяажуу

Г.Ууганбат

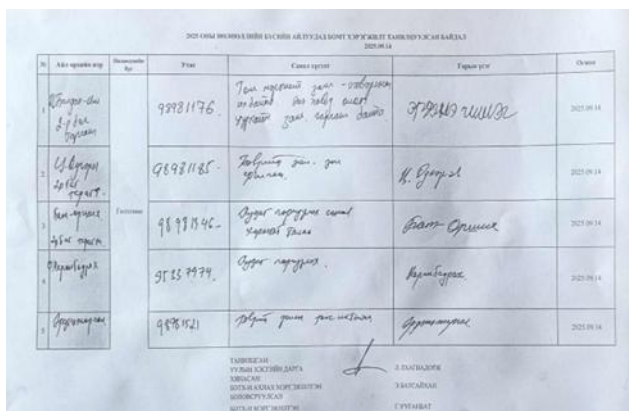
Дундговь аймаг, Дэлгэрхангай сум

Зураг 42. "Дэлгэрхангай уул" УТХГ, Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-т өвс, мод хүлээлгэн өгсөн акт

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ

Хүснэгт 26. Орон нутгийн оршин суугчдад танилцуулах

№	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ	Ажлын гүйцэтгэл	Хамрах хүрээ	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг
1	Дэлгэрхангай сумыниргэд, ЗДТГ-ын мэргэжилтэн	Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцуулах ажлууд хийгдсэн.	Тухайн жилийн БОМТ-ний тайлангийн хэрэгжилт	II улиралд	Үйл ажиллагааны зардлаас
2	Дундговь аймгийн БОАЖГ	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг eic.mn сайтад байршуулсан	Тухайн жилийн БОМТ тайлан	11-р сард	Үйл ажиллагааны зардлаас
3	Дундговь аймгийн БОАЖГ	Дэлгэрхангай сумын иргэдийн нийтийн хурал, нутгийн иргэдийн оролцоо малчдын чуулга уулзалт зэрэг хурал семинарт уурхайн үйл ажиллагааг тогтмол танилцуулж, мэдээллэсэн.	Тухайн жилийн БОМТ-ний тайлангийн хэрэгжилт, сум орон нутгийн хамтын ажиллагаа	IV-р улиралд	Үйл ажиллагааны зардлаас
Нийт					

10	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэхэд гарах зардал	-
Нийт		562,238,333

ДҮГНЭЛТ

Тайлант хугацаанд байгаль орчны дараах гол ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

- Биотехникийн арга хэмжээг Дэлгэрхангай сумын нутагт орших Дэлгэрхангай УТХГ-ын зэрлэг амьтадад 200 ш боодол өвс тарааж хамтран ажилласан.
- Орчны тохижилтын хүрээнд уурхайн хотхоны талбайд 200 ш мод, сөөг тарьж ургуулсан
- Гөлтгөний уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэж болзошгүй гол сөрөг нөлөөллийг хянах зорилгоор агаарын чанар, ус, хөрсөн бүрхэвч зэрэг чиглэлээр орчны хяналт шинжилгээний ажлуудыг Дундговь аймгийн УЦУОШГ-аар гүйцэтгүүлж хамтран ажилласан.
- Хог хаягдал болон Унд ахуй, зам усалгаанд ашиглах усны гэрээг Дэлгэрхангай сумын ЗДТГ-тай байгуулан ажиллав.